БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИИЛЕРИ, КАТЫЖЫНАР!

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИН ОРГАНЫ

1925 чылда үндезилетиннген

1951 АВГУСТ 3 ПЯТНИЦА № 152 (2326)

ӨРТӨӨ 20 КӨП.

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА:

ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Иосиф Виссарионович Сталинга! (1 арын).

Областың ховуларында малга четчир чем суурнуң белеткели (1 арын).

ПАРТИЯ АМЫДЫРАЛЫ: Х. Тембирел—Колхозта партия эге организациязының партийжи-политиктиг ажылы (2 арын).

С. Титаренко—Ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгези—эң чугула сорулга (2 арын).

М. Чүлдүм—Малчыннарның чөвүдел хуралы (3 арын).

Берлинде совет контроль комиссиязының талөөлекчизиниң удурланыышкыны (3 арын).

Генерал Нам Ирвиң медеглели (4 арын).

Германияның демократтыг республиказының улус ажыл-агыйының планының күүселдезиниң түннели (4 арын).

Партия кежигүнү эвес активтиң кижизидилгези

Коммунистиг партия—совет улустуң дайынчы авангарды, бистиң бүгү тиилелгелеривистиң сорук кирикчизи болгаш организакчызы. Ук партия ажылчын аңгы-биле, миллион-миллион ажылчы массалар-биле чарылбас харылзаалыг. Партия кежигүнү эвестерниң калбак массалары бистиң партиявысты боттарының партиязы деп, боттарының эң-не чоок болгаш эң-не ханы төрел партиязы деп санап турарлар. Олар бистиң партиявыстың удуртулгазынга боттарының салым-чолун бүзүреткеннер.

Большевикчи удуртулганың күжүнүң болгаш тиилетирбезиниң үнер дөзү массалар-биле ооң үзүлбес харылзаазында, массаларның үнүн дыннаарынга беленинде. Бир эвес партия бодунга дуй хагдыып алгаш, партия кежигүнү эвес массалардан хоорлу берген болза, ол партия болуп шыдаваан барган турар ийик.

Партияның массалар-биле харылзаазын быжыглаарынга болгаш ол харылзааны деткииринге партия кежигүнү эвес актив улуг рольлиг болуп турар. Актив партияны бүзүрел-биле хүрөөлеп турар болгаш партияның чаа-чаа күштер ап турар курлавыры болуп турар. Ынчаарга партия ук чаа күштерниң дузазы-биле массаларны бодунуң соо-биле эдертип орар.

«Социализм дөөш тулчуушкуннарга коммунистер боттарын алдар-биле бүргеп шыдап турган болза, а коммунизмниң дайзыннары чылча шаптырып турганнар, ол дөөрге, коммунистер партийжи эвестерниң эң эки кижилерин ажыл-херекке хандыдып билириндеп, олар партия кежигүнү эвестериниң калбак кезектериниң ортузундан күштү ап билириндеп, олар боттарының партиязын партия кежигүнү эвес калбак актив-биле хүрөөлеп билириндеп ындыг болуп турган» — деп эш Сталин чугаалап турар.

Партия кежигүнү эвес калбак активтиң кижизидилгезиниң дугайында айтырыг бистиң партиявыстың кезөөде кичөөнгейниң төвүнге турган. Массаларның коммунистиг кижизидилгезиниң сорулгалары бир дугаар сорулга болуп турар ам үеде ук айтырыг улам чугула ужурдузалыг апарган.

Бистиң **партиявыстың** канчаардаа аажок улуг кижизидикчи ажылдарының ачызында партия кежигүнү эвес активтиң хүрөөлеп үзүк чок өзүп турар. Үлетпүрүп болгаш көдөө ажыл-агыйның мурнакчы кижилериниң хөй миллион армиязы, бистиң интеллигенциявыс, Советтер, профэвилелдер, комсомол, кооперация болгаш ажылчы чоннарның өске-даа массалыг организацияларының ажылдакчылары большевик партияның политиказын чорударынга ажыл-ишчи киржип, партияны ажылчы чоннарның эң калбак массалары-биле быжыг катыштырып турарлар.

Партия кежигүнү эвестериниң иштинде чүс-чүс муң эң эки кижилер күрүне болгаш ажыл-агый органнарында, өөредилге болгаш эртем черлеринде, культураның, литератураның болгаш уран-чүүлдүң албан черлеринде удуртукчу черлерни ээлеп турарлар. Коммунизмниң херөөнге олар кызыгаар чок бердинген болгаштың партияның болгаш чоннуң бүзүрелин эдилеп турарлар.

Партия кежигүнү эвес активтиң кижизидилгези дөөрге партия организацияларының партийжи-организастыг болгаш партийжи-политиктиг ажылының база бир кезөө болур. Партия организациязын партия кежигүнү эвес активтиң улам калбак кезөө идепкейлиг хүрөөлөөн удум, ук партия организациязы бодунуң мурнунда туруп турар сорулгаларны улам чедиишкинниг шиитпирлөөр.

Бистиң партия организацияларывыс актив-биле ажылдың улуг дуржулгазын билир, активти канчаар кижизидериниң дугайында херек кырынга хынатынган хевирлер болгаш методтар ында бар. Хамык ужур болза, чүүүц-даа мурнунда партия кежигүнү эвес активтерни партия чырыдыышкынының системазынга хаара тудары, партияның ажык хуралдарын партия кежигүнү эвестериниң киржилгези-биле чорудары, политик болгаш ажыл-агый амыдыралының чугула айтырыгларын чугаалажыр ажылчыннарның, албан-хаакчыттарның болгаш колхозчуларның ниити хуралдарын, интеллигенцияның хуралларын организастаары болгаш өске-даа ажылдарны чорулары болуп турар. Партия кежигүнү эвес актив, ылаңгыя интеллигенция агитация болгаш культура-чырыдыышкын ажылынче калбаа-биле эвилелдетинип турар.

Заводтун, фабриканың, колхозтуң мурнунда туруп турар эң нарын сорулгаларны шиитпирлөөрин партия организациялары партия кежигүнү эвес активтиң дузазы-биле канчаар хандырып турарының дугайын чугаалап турар чижектерни хөйү-биле көргүзүп болур. Ындыг чижектериниң бирөөзи ындыг. Коммунизмниң улуг тудугларынга хереглөөр элээн каш чер сордурар машиналарны бүдүрүп бөөрин химиктиг машина тудуунуң Уралда заводунга дааскан турган. Ук чагыгны күүседирде ол заводтуң шуткулга цехи күчүлүг насостарга хереглөөр хереклелдерни дадарбас тускай кандан кылыр ужурлуг апарган. Баштайгы кылыглар чедиишкин чок болгулаан. Оон ажылагый удуртукчуларының чамдыктары чүү-даа кылыр аайын тыппайн аңгалай бергеннер. Ол берге бөйдалдан үнер эжик чок ышкаш кылдыр сагындырып турган.

Ук цехтиң партия организациязы ажылчын коллективиниң бүгү-чогаадыкчы күжүн мобилизастаан, бердинген онаалганы хуусаазында ыяавыла күүседир деп шиитпирлөөн. Ук партия организациязы партия кежигүнү эвес активтерни, ылаңгыя инженерлерни, мастерлерни, стахановчуларны чыып алгаш, коммунизмниң тудугларынга хереглөөр чагыгларның чугулазын тайылбырлаан, берге техниктиг сорулганы ниити күженнишкиннер-биле шиитпирлөөринче оларны кыйгырган. Партия кежигүнү эвестер коммунистерниң ол кыйгырыын изиибиле деткөөн болгаш сорулга шиитпирлетинген.

Таджик ССР-ниң Орджоникидзеабад району хөвен бүдүрүлгезиниң талазы-биле күрүне онаалгаларын өлөөн каш чылдарның дургузунда күүсетпейн келген. Партия райкому ук хожудаашкынны узуткаар талазы-биле хөй санныг шиитпирлерни үндүрүп келзе-даа, байдал биеэги хевөөр болуп артып турган. Хожудаашкынның кол чылдагаалы болза, актив-биле багай ажылдап турарында, районнуң партия организациязының массалар-биле кошкак харылзаазында деп чүвени хыналда көргүскен. Райкомнуң шиитпирлери массаларга четпейн турган, ынчангаш ук шиитпирлер агаарга анаа-ла эстигилеп каггылап турган. Ынчаарга, ук райком актив-биле ажылды күштелдирип, ону сырый катыштыргаш, бодунуң соо-биле эдертири билек ажыл-херек мырыңай дораан үндезини-биле өскерли берген. Ам ол район хөвенни болгаш көдөө ажыл-агыйның өске-даа культураларын чыыр талазы-биле онаалгаларны күүседип турар болгаш ажыр күүседип турар.

Ажыл-агый тургузуушкунуңуң планнарын күүседирі болгаш ажыр күүседири дөөш демиселче партия кежигүнү эвес активти калбаа-биле эвилелдевишаан, партия организациялары активтиң, ылаңгыя интеллигенцияның идей-политиктиг кижизидилгезинче онза кичөөнгейни салыр хүлөөлгелиг. Ажыл-агый чедиишкиннери массалар ортузунга политиктиг ажылдың чедиишкиннеринден, массаларның идей-политиктиг кижизидилгезинден бүрүнүбиле хамааржыр деп чүвени ындыг организацияларчын удуртукчулары уттуп турарлар.

Совет тургузуг идепкейжи политиктиг амыдыралче ажылчы чоннарның миллион-миллион массаларын көдүрген. Ажылчы чоннарның үзүк чок өзүп турар политиктиг идепкейин баштаар, оларның коммунистиг медерелдер чоруун үргүлү хөгжүдер, оларның бүгү чогаадыкчы күштерин коммунистиг тургузуушкуннуң сорулгаларын шиитпирлөөринче углаары—партия кежигүнү эвес актив-биле ажылда эң чугула негелделер болур. Бодунуң күш-ажылының совет күрүненің эрге-ажыктары-биле холбаалының совет кижи бүрүзүнүң эки медерел билири, күш-ажылдың болган күрүненин сагылга-чурумуп шынгыызы-биле сагыыры, бодунуң хуу эрге-ажыктарын коммунизм дөөш демиселдиң ниити эрге-ажыктарынга чагыртып билири эргежок чугула.

Партия кежигүнү эвес актив-биле ажылды бүгү хемчег-биле экижитпишаан, партия организациялары ону совет патриотизмниң, ССРЭниң улустарының акы-дуңма найыралының, пролетар интернационализмниң өзүзунга кижизидер ужурлуг. **«Парторганизацияларын болгаш оларны хүрөөлеп турар партия кежигүнү эвес активти ленинчи интернационализмниң өзүзунга кижизидер»** деп эш Сталиннын тургусканы чугула сорулганы кезөөде утпас херек.

Онза кичөөнгейни херөөженнерниң ортузунга партияның кежигүнү эвес активти тургузарынче болгаш кижизидеринче салыр ужурлуг. Херөөженнер чурттуң чурттакчы чонунуң кезии болуп турар, хөй-ниитиниң амыдыралынга оларның роли канчаардаа аажок улуг. Ажылчы херөөженнериниң өзүп турар хөй-ниитичи идепкейин болгаш удуртур ажылдарже оларның деп-шилгезин бистиң культурлуувустуң өзүүшкүнүнүң маргыш чок демдөө болур деп байырлап көөр ужурлуг бис деп эш Сталин өөредип турар.

Партия кежигүннериниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң арызында харылзааларның дугайында айтырыг болза, бистиң партияның политиказының өң чугула айтырыы болуп турар. Бот-боттарының арызында ол харылзааны Ленин: бот-боттарынга бүзүрел деп чангыс сөс-биле тодаргайлап турар. Партия кежигүнү эвес актив-биле ажыл эки тургустунган тудум, партия организациязы бүрүзүнүң массалар-биле харылзаазы улам үзүлбес, оларның бот-боттарынга бүзүрели улам быжыг болур.

Большевиктерниң күжү, коммунистерниң күжү болза, бистиң партиявысты долгандыр партия кежигүнү эвес миллион-миллион активбиле оларның хүрөөлеп билириндеп болуп турар деп эш Сталин чугаалап турар. Партия кежигүнү эвес активке, ажылчы чоннарның калбак массаларынга даянып алгаш, партия организациялары коммунистиг тургузуушкуннуң бүгү-ле участоктарынга чаа-чаа чедиишкиннерни чеьдип алырлар.

(«Правданың» мурнуку үүлү).

Тараа дужаалгазының дугайында баштайгы рапорттар

ТБИЛИСИ. Грузияның колхозтарында эрткен чылдың бо үезинге бодаарга 68 муң гектар хөй, бода тарааларның бүгү шөлүнүң чартыы ажаап алдынган.

Комбайннар-биле ажаап алган 130 муң гектар чер эрткен чылга бодаарга барык-ла ийи катап ажыг болуп турар. Грузияның 16 районнары бода тараа ажаалгазын доосканн.

Лагодехский, Кварельский Марнеугольский болгаш өске-даа районнарның көдөө ажыл-агый артельдери бай дүжүттү өстүргеннер. Лагодехский районнуң Сталин аттыг, Чавкавазе аттыг болгаш өске-даа колхозтарында комбайннар бир гектардан 120 пудту, а тускай участоктардан 200 пудту бастырып ап турар.

Ажаап алыышкын доозулганы-биле чергелештир Гардабанск районнуң көдөө ажыл-агый артельдери күрүнеге тараа дужаалгазының планын күүседкен. Оларның изиибиле Лагодехский болгаш Марнеугольск районнарның колхозтары тараа дужаалгазының хуусаа бетинде күүсетингенинин дугайын рапорттааннар. Үүгле ол үш районнуң колхозтары эрткен чылга бодаарга 3.800 тонна хөй тарааны күүнеге дужааган.

(СЭТА).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ СТАЛИНГА

Эргим Иосиф Виссарионович!

Краснодар крайның эр, херөөжен колхозчулары, МТС-тер болгаш совхозтар ажылдакчылары, көдөө ажыл-агыйның специалистери Силерге берген сөзүн алдарлыы-биле өөлеп, тараа культураларывыс бедик дүжүдүн өстүрүп үндүргенин болгаш тараа белеткелиниң күрүне планын (кукуруза болгаш рис чокка) хуусаазының бетинде, 1951 чылдың июль 25-те, 100,8 хуу, ооң иштинде кызыл-тастың планын 101,5 хуу күүсеткенин Силерге өөрүшкү-биле илеткеп тур бис.

Большевик партиявын, совет чазактың болгаш эш Сталин Силернин бодунарвың таланардан Кубаньниң көдөө ажыл-агыйынга хүн-бүрүде көргүзүп турар дузаламчының болгаш колхозтарны улгатыр катыштырганының артык күштүүнүн ачызыбиле бо чылын тараа белеткели эрткен чылдан улам-на организастыг чорутунган.

Крайның колхозтары күрүне мурнунга бир дугаар хүлөөлгезин—тараа белеткелиниң планын күүсеткеш, боттары үрезиннер-биле бүрүн хандыртынып, мал чеминиң, страхованиенин, курлавыр үрезиннериниң болгаш өске-даа ниитинин эргежок чугула фондуларын тургузуп турар, көдөө ажыл-агый артельдериниң акша орулгаларын көвүдедир дөөш, база ниитинин ажыл-агыйын, мал ажылының тудугларының, хөлдернин, хөөлбектериниң тудуушкунварын улам калбартып, быжыглаарынга, шөл камгалалының куржагларын, колхозтарның электри станцияларын тургузарынга болгаш өске-даа бүдүрүлге тудугларынга киирери-биле хуваашпас фондуларны көвүдедир дөөш, продуктуларның чамдыызын садарынга тускайлап үскен. Көдөө ажыл-агый артелиниң ниити ажыл-агыйын үүгле бүгү хемчег-биле быжыглап, хөгжүдеринге үндезилеп тургаш, колхозчуларның материалдыг чаагай байдалының үргүлчү өзүлдези хандыртынар болгаш күш-хүнүвге бөөр натур болгаш акша орулгалар көвүдөөр деп чүвени Кубаньнин колхозчулары тодаргай билип турарлар.

Колхозтарның болгаш совхозтарның ниити малын бүгү хемчег-биле хөгжүдер болгаш ооң продуктулуун бедидер сорулганы күүсетпишаан, Кубаньнин көдөө ажыл-агый ажылдакчылары ниитиниң мал ажылын, куш ажылын хөгжүдериниң үш чыл планын хуусаа бетинде күүседир дөөш, бүгү малдарны, куштарны чем-биле болгаш кажаа-биле бүрүн хандырар дөөш, мал ажылының продуктуларын белеткөөр планны хуусаа бетинде күүседир дөөш бүгү күженнишкинин салып турар.

Кубаньниң тараажылары ам тарымал тоорукту, кукурузаны, ристи, хөвөнни болгаш өске-даа көдөө ажыл-агый культураларын ажаап алырынга идепкейлии-биле белеткевип турар.

Көдөө ажыл-агый талазы-биле кол сорулганы—көдөө ажыл-агыйның бүгү культураларының дүжүттүүн улуу-биле бедидерин, малдың продуктулуун улуу-биле өстүрүп турган, ниитинин малының баш санын дүргеп көвүдедир сорулганы шиитпирлевишаан, крайның колхозтары болгаш совхозтары күзүн чажар тарылгаларга, күскү ыяш тарылгазынга белеткелди чорудуп, 1952 чылдың тарылгазынга хереглөөр чер андарылгазын чорудуп турар.

Бистиң Төрөөн чуртувустуң улам чечектелиишкининин дугайында, бүгү делегейге тайбынның херөөн быжыглаарының дугайында хүн-бүрүдеги сагыш салыышкыны дөөш коммунистиг партияга, совет чазакка болгаш эш Сталин Силернин бодунарга чүректиң ханызындан өөрүп байырлаанын крайның колхозчулары, МТС-тер болгаш совхозтар ажылдакчылары, көдөө ажыл-агыйның специалистери, бүгү ажылчы чоннары илередип турар болгаш бистиң чуртувуста коммунизм тургузуушкунунга чаа-чаа чедиишкиннер чеьдип алырынче бүгү күштерни салырын Силерге дангыраглап тур.

Бүгү делегейниң ажылчы чоннарының өөрүшкүзү болгаш аас-кежиин дөөш үр чылдарда кадык чаагай чурттаарынарны эргим эш Сталинывыс Силерге бүгү сеткил сагыжывыстан күзеп тур бис.

ВКП(б)-ниң Краснодар крайкомунуң секретари Н. ИГНАТОВ.

Ажылчы чоннар депутаттарының Краснодар край Совединиң күүскомунуң даргазы П. ПАНТИЛОВ.

Белеткелдер Министерствозунуң Краснодар крайда төлөөлекчизи П. ПЕЧЕРИЦА.

Көдөө ажыл-агыйның Краснодар эргелелиниң начальниги И. МОИСЕЕНКОВ.

Областың ховуларында малга четчир чем суурнуң белеткели

Колхозтарда силос белеткели

Областың колхозтары малга шингөөлдиг силос салырының ажылын организастыг чорудуп турар.

Улуг-Хем районнуң Сталин аттыг көдөө ажыл-агый артели силос салырының планын ажыр күүседип, 800 центнер силос белеткөөр планын 825 центнер кылдыр күүсеткен. Ленин аттыг колхоз силос салыр планын ажыр күүсеткен.

Ол ышкаш Чаа-Хөл районнуң «Победа» колхозу 26 тонна силос белеткеп, планын ажырган. Силос белеткелиниң талазы-биле ажылды областың колхозтары доозуп турар болгаш 1951—1952 чылдың кыжынында малдың бажын хоратпас дөөш эки шынарлыг мал чемин белеткеп турар.

А. ОЮН.

Малга хөй чемни белеткөөр

ТӨӨЛИ, (телефон-биле). Бай-Тайга районнуң колхозтары болгаш хуу ажыл-агыйлары июль 25-те ийи колхоз болгаш бир суму Совединиң түүнели чокка сиген планын 40 хуу күүсеткен.

«Төөли» колхоз (даргазы эш Очур-оол, партия эге организациязының секретари эш Мандыш) июль 25-те сиген ажаап алырының планын 52,1 хуу күүсеткеш, районнуң өске колхозтарының мурнуку одуруунда чоруп турар.

Көп-Сөөк сумузунда «Төө-Терек» колхоз (даргазы эш Маадыр, партия эге организациязының секретари эш Аратына) ол-ла үениң иштинде сиген планын 40,5 хуу күүсеткен болгаш чеди улуг сараттарны тургузуп алган.

С. САНДАН.

Ажылдың темпизи дыка оожум

ШАГААН-АРЫГ, (телефон-биле). Улуг-Хем районнуң Эжжим сумузунда Калинин аттыг колхоз (даргазы эш Биче-оол, партия эге организациязының секретари эш Дугаржап) июль 20-те чедир үүгле 142 гектар черниң сигенин кескен болгаш 490 центнер сигенни ажаап алган. Ол чорук чүү көргүзүп турары ол дөөр болза, колхозтуң сиген шөлдеринде 84 кижилиг үш бригадада (бригадир Оолак, Лопсан, Серөөдар) бо чугула кампания ажылды кыска хуусаа иштинде доозарын бодавайн сула ажылдап турарын хереченлеп турар.

О. КЕНДЕН.

Планын ажыр күүсеткен

Силостап каан мал чеми кандыгдаа сигенге болгаш дазылында чемиштиг үнүштер-биле солутунмас. Эки силос малдың чем хайылдырар органнарының шын ажылдаарынга дузалаар. Силостуң ол ажыктыг талаларын боттандырарда силосту чогуур үезинде бедик шынарлыг кылдыр белеткөөри болур деп чүвени Чаа-Хөл районнуң колхозтары эки билип, силос салырын чогуур өйүнде ажыр күүсеткен.

Районнуң колхозтары июль 25-те 100 тонна силос салыр планныг тургаш, ол планын 148 хуу кылдыр күүсеткеннер. Молотов аттыг колхоз силос салыр планында 10 тонна кылдыр көрдүнгенин 31 тонна кылдыр салып, планын дыка ажырган. Ол ышкаш „Победа" колхоз база силос салыр планын ажыр салганнар. Силос салыр планын ол колхозтуң колхозчулары Тыртык, Солдуп болгаш Барынчап олар хүн-бүрү ажыр күүседип турган. Өске-даа колхозтар силос салыр планын ажыр күүсеткен.

К. ОНГА.

Колхозка шеф

Чоокта чаа Чөөн-Хемчик районнуң Жданов аттыг колхозунуң сиген ажаап алыышкын ажылынга эге школаның башкылары, ажылчыннары 15 кижи бир хүн дургузунда дузалашкан.

Олар 3 гектар сигенни хол кадыырлары-биле кескен, ооп ынай-10 кижи 60 ажыг тонна сигенни бөлүп сараттаан. Школа завхозу Балдан хол кадыыры-биле хүнде 0,40 гектар сигенни кезер тургаш, херек кырында 0,63—0,69 гектарны кезип, мурнакчы ажылдаан.

О. КАВАЙ-ООЛ

Силостаашкын шалыпкын темпи-биле чоруп турар

Улуг-Хем районда Ленин аттыг көдөө ажыл-агый артели сиген кезилдезин болгаш мал чемнери силостаарын шапкын темпи-биле чорудуп турар. Колхоз ниитизи-биле 330 гектарның сигенин кескен. Сигенде 105 колхозчулар, 45 ажыл аттары ажылдап турар.

Колхозчуларның күш-ажылын эки организастааны-биле 314 тонна сигенни, 124 тонна силосту бүрүн ажаап алган. Силос планын колхоз 118 хуу күүсеткен. Сиген ажылында мурнакчылар дыка хөй. Хүнде бүдүрер ажыл нормазын эштер О. Доржу—125 хуу, Т. Суван—130 хуу, Чолдак-оол—112 хуу, Кызыл-оол—110 хуу күүседип турар.

Сиген бригадаларында партияның политик-массалыг ажылдарын колхозта партия эге организациязы чорудуп турар. Бригадага беседалар, лекциялар, солун номчулгазы үргүлчү болуп турар. Хана солуну 33 удаа үнген, көргүзүг самбыразы 5 удаа үнген. Ам дүжүт ажаап алыр бетинде сиген кезилдезин доозарынче бүгү күжүн колхозчулар салып турарлар.

Т. КУК.

Силос салыышкыны

Чөөн-Хемчик районда Чыргакы сумузунда улгатыр катышкан „Коммунизмче орук" көдөө ажыл-агый артелиниң Аныяк Чыргакыда ийи дугаар сиген бригадазында колхозчулар силос белеткеп алырының ажылын чорудуп турар. Силос белеткөөр бир уургайны казып кылган, ооп узуну 3 метр, дооразы—2,5 метр, ханызы—2,5 метр.

Ол уургайга 20 тонна хире силосту белеткеп алыры-биле дуржулгалыг мурнакчы колхозчу эш Сүмбүүвүн удуртулгазы биле колхозчулар силос салыышкынын кылып турарлар. Силос уургайы казар ажылга эштер Сүмбүү, Сарыг, Киим-оол, Бады хүн нормаларын 125—150 хуу чедир күүседип, кызымак ажылдаваннар.

Ынчангаш колхозчулар бо чылын баштайгы силосту салып, мал чеминиң белеткелин август 5-те доозар дөөш график өзугаар идепкейлиг ажылдап турарлар.

С. САНДЮ.

ПАРТИЯ АМЫДЫРАЛЫ

Колхозта партия эге организациязының партийжи-политиктиг ажылы

Улуг-Хем районнуң Көк-Чыраада Ленин аттыг улгатырган көдээ ажыл-агый артелинде эш Кук секретарлээн партия эге организациязы—районда партия эге организацияларының эн-не улуг составтыг партия организациязынга санадып турар.

Партия эге организациязының үчёдунда ВКП(б) кежигүнү 41 кижи, ВКП(б) кежигүнүнге кандидаттар 3 кижи, 5 партия бөлүктери туруп турар болгаш колхоз бүдүрүлгезинде удуртукчу, мурнакчы улуг күш болуп турар.

Бо чылдың эрткен айларында партия организациязының хуралдары 9 катап эрткен, ол хуралдарга 33 айтырыглар, партия бюрозунуң хуралдарын 12 удаа чоруткан, анаа 27 айтырыгларны чугаалажып шиитпирлээн. Партия хуралдарының үндүрген шиитпирлерин партия бөлүктерин дамчыштыр колхозчу тудугжуларга, малчыларга болгаш хову бригадаларының ажыл-ишчилеринге таныштырып, күүседириниң хемчеглерин чорудуп турар. Партия бөлүктери колхоз бүдүрүлгезиниң кол участоктарында партийжи-политиктиг болгаш партийжи-организастыг ажылды үргүлчү чорудуп турарының ужурундан партия бөлүктериниң ат-алдары колхозчуларның ортузунда бедээн.

Партия эге организациязының болгаш колхоз баштар черинин органы «Большевик» деп хана солунун (ооң редактору эш Дактаноол) чыл эгезинден бээр 8 катап үндүрген.

Бир дугаар хову бригадазынга агитхуудусту эш Бюрбю 12 катап үндүрген. Ийи дугаар хову бригадазынга агитхуудусту эш Сагаан-оол 17 катап үндүрген.

Колхозтуң хову бригадаларынга хүндүлел самбыразын 5 катап, көргүзүг самбыразын 11 удаа үндүрген, хүндүлел болгаш көргүзүг самбыраларынга ажыл нормазын хүнбүрүде болгаш ай санында ажыр күүседип турар 36 мурнакчы колхозчуларны илередип турган. Колхозта коммунистер боттарының мурнакчы чоруун көргүзүп, ажылга организакчы болуп, колхозчу массаларның идепкейин көдүрүп, оларны организастап турары-биле 1951 чылдың чаагай дүжүдүн ажаап алырының белеткелдерин дооскан, ылаңгыя мал чеминге июль 22-ге чедир 314 тонна сигенни белеткээн, 124 тонна силосту белеткеп, ооң планын 118 хуу күүсеткен.

Колхозтуң бригадаларында, колхозчуларның ортузунда социалистиг чарышты калбарткан, ооң түннелин үе-үеде үндүрүп турар. Эйлиг-Хемде эш Өдүрек даргалаан Сталин аттыг колхозту социалистиг чарышка кыйгырган. Социалистиг чарыштың, бот-хүлээлгелериниң күүселдезиниң дугайында социалистиг чарыш комиссиязының даргазы коммунист эш Мзажыктың илеткелин партия эге организациязының хуралынга дыннаан, ол хуралга чарыштың күүселдезин багай эвес деп демделээн. Ынчангаш моон соңгаар ийи колхозтуң социалистиг чарыжының күүселдезин түннеп үндүрерин шиитпирлээн.

Партия организациязының агитаторлары 15 кижи доктаамал ажылдап турар, агитаторларның чөвүлел хуралы 4 катап болган, анаа агитация ажылының дуржулгаларын солушкан. Агитаторларның иштинден Маажык, Дактан-оол, М. Бүрбү, Т. Дарый, К. Дажы, Содуй-оол, Өпей-оол, Белек болгаш Мычый олар эки ажылдап турар. Бир дугаар хову бригадазында партия организациязының библиотеказы бар, ооң номчукчулары 50 ажыг кижи болуп, олар хостуг шактарында номнарны ап, номчуп турар. Бригадаларда көскү агитацияны калбартып, 139 плакаттарны, 17 кезек лозуннарны азып делгээн.

Бо чылдың эгезинден бээр колхозчуларга 24 катап янзы-бүрү лекциялар номчулгазы болуп турган.

Колхозта партия эге организациязының партийжи-политиктиг болгаш партийжи-организастыг ажылының чугула холбашкан адырлары—партияның агитас-массалыг болгаш пропаганда ажылын күштелдирери, ооң идей-политиктиг деннелин бедидери онза чугула болур.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Херсон область. Каховканың суг белдириниң тудуунда чаа шоссе орук тудуп турар.

Чурукта: чаа тудуп турар шоссе орук тудуу.

Чуруу Ю. Лихуттыы. СЭТА-ның пресслишези.

Лагерьде уруглар эки дыштанып турар

Чадаана хоорайның чоогунда ажытынган пиовер лагеринде дыштанылганы болгаш кижизидилге ажылын эки организастаан. Лагерьде Чөөн-Хемчик, Сүт-Хөл, Өвүр, Барыын-Хемчик, Мөңгүн-Тайга районнарындан келген 80 ажыг уруглар дыштанып турар.

Лагерьде уругларның күш-культура шөлүн эки таарымчалыг тургускан, расписание ёзугаар зарядка күш-культураның янзы бүрү шимчээшкиннери үргүлчү-ле болуп турар. Уруглар дыштанмышаан, хүннүң-не солун беседаларны дыннап, олар боттары солун номнарны номчуп келген. Лагерьде радио киирдивген, Москваның дамчыдылгазын уруглар үргүлчү дыннап турар.

Лагерь начальниги эш Көк-оол, кижизидикчи башкы, база вожатыйлар Алдын-оол, Чимит-Доржу олар совет ырларга, танцыларга уругларны өөредип турар. Одаглар база-ла болуп турар, бир кежээ болган одаг солун болган, одагга пионер Курут-оол „Ковпак" деп танцыны күүсеткен, ону чыылган чон контуг сонуургаан, одагга „Салгакчы", „Лагерь" деп шүлүктерни уруглар номчаан, оон ынай олар үш үүл пирамиданы көргүзүп, ырлар базы күүсеткен. Уруглар одаглары болза, дыштанылганың болгаш кижизидилгениң бир чугула хевири болур.

О. АЛЕКСАНДР.

Бижик билбес чорукту дүрген узуткаар

1951 чылда бистиң Тыва областка бижик билбес чорукту узуткаар деп ВКП(б) обкомунуң 5 дугаар пленумунуң шиитпирин амыдырал кырынга боттавдырарының ажылдары Тес-Хем районда чоруп турар.

Бо чугула ажылды удуртурунга партия райкому бодунуң кичээнгейин улгатырган. Районда бижикти билбес 330, биче билир 182 кижини хаара туткан 38 бөлгүмнерни организастаан. Ол бөлгүмнерге башкылаар культармейжилер партия райкомунуң бюрозунга бодылатынган болгаш тус-тус черлерге тодаргай быжыглатынган.

Организастатынган бижик өөредилгезиниң бөлгүмнериниң ажылдарын удуртурун болгаш контроль-даарын үлегерлиг чорудуп турар партия организациялары бистиң районда бар.

Молотов аттыг колхозта партия организациязы (секретари эш Дапый-оол) 136 кижинин өөредилгезин 5 бөлгүмнерде организастаан. Оларның кичээлдери май айдан бээр доктаамал чоруп келген. Культармейжилер ажыл планныг ажылдап турарлар. Оларның ажыл чорудулгазының дугайында информацияларын партия хуралынга дыннап, ажылдаарының аргаларын айтып берип турар.

Самагалдай суурда девискээр барымдаалап тургускан партия эге организациязы (секретари эш Борбак-оол) 47 кижини хаара туткан 4 бөлгүмнерни тургускан. Эш Борбак-оол культармейжилер-биле боду доктаамал харылзажып келген. Ол боду кичээлдерге үе-үеде олуржуп турар. Бөлгүмнерде бижикке өөренип турарлар-биле дорт харылзажып, өөрениринiң аргаларының дугайында беседаларны олар-биле кылып келген. Бижик өөредилгезин удуртур ажылды ол ышкаш Ленин аттыг болгаш Калинин аттыг колхозтарда партия организациялары база эки чорутканнар.

Культура революциязының идепкейлиг киржикчилери болур дугайында хүндүлүг сорулгазын Молотов аттыг колхозта комсомолчу Соян Вера, Самагалдай суурда Таня, Седип-оол, Янчаймаа олар эки билип турарлар. Бо культармейжилер херек кырында үлегерлиг ажылы-биле макталды чеьдип алганнар.

Соян Вера 1950 чылда 18 кижини бижик билир кылдыр өөреткен. Партия райкому ону бо чылын Молотов аттыг колхозка чоруткан. Ол анаа баргаш бижикти биче билир болгаш билбес 24 кижини хүлээп алган. Кыска үениң дүргүзүнде Соян Вера ажылдың багай эвес түннелин база катап көргүскен. Майдан бээр 31 кичээлдерни кылган. 17 кижи бижикти шуут билир кылдыр өөренген, а 7 кижи номчуп, бижип турар кылдыр өөрени берген.

Моон биле чергелештир бо ажылда бар турар четпестерни дарый узуткаары чугула. Сталин аттыг колхозта 69 кижини хаара туткан 4 бөлгүмнер номчуг багай ажылдап келгеннер. Ында партия эге организациязының секретари эш Дугар-оол, колхоз даргазы эш Байгыыжык, суму Совединиң даргазы эш Манзай олар бо ажылды организастаарын чугулалап көрбөннер.

Ол ышкаш Берт-Даг сумузунуң Ленин аттыг колхозта бижик өөредилгезиниң бөлгүмнериниң колхоз төвүнде турарындаазындан ескелери ажылын барык соксатканнар. О. Шываада болгаш Шуурмакта чурттап турар малчыннарның бижик өөредилгези онза кошкак чоруп турар.

Самагалдай чеди чыл школазының өөренекчи комсомолчулары Намчыл-оол, Маткар олар Самагалдай суурда чамдык бижик билбес улусту башкылаар хүлээлгелиг тургаш, ол ажылды кылырындан шуут ойталааннар.

Ол школаның 20 ажыг башкылары, Берт-Даг школазының башкыларының хөй кезии улустуң бижик өөредилгезиниң организастыг болгаш практиктиг хемчеглеринге киришпейн турарлар. Районнуң улус өөредилгезиниң килдизиниң эргелекчизи эш Дүмбүү культармейжилерге методиктиг дузаламчыларны көргүзерин, маңаа башкыларның күжүн мобилизастаарын эки боттандырбайн келген.

Мынчыг янзылыг четпестерни узуткаар талазы-биле партия райкому, чер-черде партия эге организациялары боттуг ажылдарны чорудар ужурлуг. Районнуң бүгү чонунуң бижик билбес чоруун узуткаарының шиитпирлиг чылы—1951 чылдың сөөлгү чартыының арткан айларын чөптүг ажыглаза чогуур.

М. СЕРЕН-ТОРЖУ.

Ажылга харыысалга чок чорукту шын илередип көрген

Чоокта чаа Каа-Хем партия райкомунуң болгаш райкүүскомнуң катышкан хуралы болган. Анаа колхозтарның бүдүрүлге болгаш чуртталга база культура тудугларының чорудулгазының байдалын чугаалажып көрген.

Бо талазы-биле райкүүскомнуң колхозтар тудуунуң килдизиниң эргелекчизи М. Шумовтуң илеткелин дыннаан. Бо чылын районнуң колхозтарында чуртталга болгаш бүдүрүлге тудуглары барык-ла соксаарынга четкен.

План ёзугаар чуртталганың 134 чаңгыс аай хевир-биле кылган бажыңнарын тудар тургаш, ам үгле 3 бажыңнарны дооскан, а 57 бажыңнар чедир тутунмаан. Мал ажылының тудуглары эн-не оожум чоруп, ооң ыяжын белеткээриниң болгаш сөөртүрүнүң планы күүсетинмээн.

Районнуң тудуг килдизиниң эргелекчизи эш Шумов бодунуң ажыл хүлээлгезин күүсетпейн келген. Ооң хуузунда ажылынга сонуургалы күрүневин мурнунга күүседир хүлээлгелерни боттандырарындан артык болуп турган.

Колхозтар тудугларын организас болгаш техник талазы-биле удуртурундан ол шуут чайлаан турган. Ооң уламы-биле „Кызыл тук" колхозка чаа хой кажаазы шынар талазы-биле онза багай болуп тутунган. „Большевик" колхозка чаңгыс аай хевир-биле тудар 5 бажыңнар чурум ёзугаар тутунмаан. Барымдаалаза чогуур хевиринден өскээр үрей кылдынган ол бичии бажыңчыгаштарны көре тура-ла эш Шумов чүү-даа ыытавайн эртирген. Харын ону чаңгыс аай хевир-биле туттунган эки бажыңнар бар деп санап турган.

„Сталинчы орук" колхозтуң тудугжулары тудуг материалдарын белеткеп алгаш, тудугнуң техниктиг башталгазының дугайында каш удаа дуза дилээрге, ону Шумов хандырбайн келгеп. Ооң уламы-биле анаа тудугну эгелээри соңгаарлап турган.

Шумов болза, районнуң удуртур органнарының чөпшээрели-биле бир ай иштинде ажыл кылбайн шөлээлээн. Ол үеде бодунуң хуу ажылын кылып турган.

Колхозчу тараачыннарның чаагай амыдыралын сайзырадырының чугула үндезини болур тудуг ажылын шак ынчаар багай удуртуп келген дугайында буруузун эш Шумовтуң бодунга партия райкомунуң бюрозунуң болгаш райкүүскомнуң катышкан хуралы билиндиргеш, ону ажылындан дүжүргеп.

Районнуң колхозтар тудуунуң чорудулгазын четпес удуртуп келгенин ол органнар боттарының катышкан хуралынга миннип көрбүшаан, чылдың ийи дугаар чартыында тодаргай хемчеглерни алырының дугайында шиитпирни үндүргеп.

М. ШОГЖАЛ.

КОЛХОЗТА УРУГЛАР ЯСЛИЗИ

Чаа-Хөл районнуң „Бурунгаар" колхозтуң Булуң-Терек суурунда уруглар яслизи ажытынган. Ында алды айдан өрү дөрт харга чедир бичии уруглары ажаап, кижизидип турар.

Уруглар ажаар чоруктан 20 хире иелер хосталгаш, колхозтуң янзы-бүрү ажылдарында ажылдап турар болган. Олар сиген ажаап алыышкынында болгаш мал кажааларының тудуунда идепкейлиг киржип келген. Колхозчу хөрээженнер Чүсүмаа, Чолдак-кара, Онгар олар яслиде уругларны культурлуг ёзу-биле ажаап доруктуруп турар.

С. САНДАН.

Ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгези—эң чугула сорулга

Социализмден коммунизмче чоорту шилчилгениң үезинде ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгези, кижилерниң медерелинде капитализмниң артыышкыннарын ажып эртер чорук шиитпирлиг ужур-дузалыг.

Большевиктерниң партиязы бүгү идеологтуг ажылды ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгезиниң согулгазынга чагырткан. Массаларның коммунистиг кижизидилгезиниң үндезини ажылчын аңгының улуг революсчу өөредии—марксизм-ленинизм болур.

I.

Ажылчы чоннуң улуг баштыңчылары Ленин биле Сталин улус массаларның коммунистиг кижизидилгези болза, пролетар диктатуразының үезинде партияның эң-не чугула сорулгаларының база бирээзи болур деп үргүлчү көрүп турганнар. Ажылчы чон массалар — төөгүнүң ёзулуг чогаадыкчылары, ниитилелдиң бүгү амыдыралын чаа коммунистиг эгеге чаартып тургузарынга олар шиитпирлиг рольди ойнаарлар.

«Улустарның болгаш күрүнелерниң салымын ам үгле баштыңчылар эвес, харын хамыктың мурнунда болгаш кол нуруузунда миллионмиллион ажылчы чон массалар шиитпирлеп турар. Даваш-шимээн чокка заводтарны болгаш фабрикаларны, шахталарны болгаш демир-оруктарны, колхозтарны болгаш совхозтарны тудуп турар, амыдыралдың бүгү чаагайжыдылгаларын тургузуп турар, бүгү делегейни чемгерип, хепкерип турар ажылчыннар болгаш тараачыннар — чаа амыдыралдың ёзулуг младырлары болгаш чогаадыкчылары бо-дур». (И. В. Сталин. Чогаалдар, том 13, арын 255).

Тургузукчу сорулгалар канчаардаа аажок улуг болган тудум-на, партияның болгаш пролетар күрүнезиниң организакчы болгаш кижизидикчи ажыл-чорудулгазының хере девиишкини улам-на улуг болур, ажылчы чоннуң чаа социалистиг ниитилелдиң тудуушкунунга киржилгези улам-на калбак болур.

Коммунизм дээш демиселге ажылчын аңгының авангардазы болур коммунистиг партияның кол сорулгазы болза, капиталистиг тургузугнуң уржуундан укталып бисте артып калган эрги чаңчылдарны, эрги үзел-бодалдарны ажып эртер төлээде, ажылчы чонну кижизидеринге болгаш эртемниг болдурарынга дузалаары болган турар ужурлуг деп Ленин айтып турган.

Совет эрге-чагырганың чылдарында большевик партия ажылчы чоннуу коммунистиг ёзуга кижизидериниң херээнге улуг-улуг чедиишкиннерни чеьдип алган. Партияның канчаар-даа улуг организакчы болгаш кижизидилгелиг ажылының түннелинде бистиң чуртувуска социализм тиилээн, ниитилел амыдыралының экономикалыг, политиктиг болгаш идеялыг чаа туруштары тургустунган.

Коммунистиг партияның база бир улуг чаалап алыышкыны болза, бодунуң бүгү моральдиг овур-бүдүжүнүң талазы-биле капиталистиг делегейниң кижилеринден хемчээл чокка ажып турар чаа совет кижилерни кижизиткени болур.

ССРЭ-де болгаш капиталистиг чурттарда күш-ажылды көрүп турарында, үндезин ылгалдарны характерлевишаан, эш Сталинның чугаалааны болза:

«Ында, Барыын чүкте үлетпүрчиннер чүгле ажыл-төлевирин алыр дээш ажылдап турарлар, а оон өске чүүдаа тоовастар. Бисте бүдүрүлгени ниитиниң херээ деп санап турар, күрүненің херээ, алдарның херээ деп санап турар» (Чогаалдар, том 13, арын 264).

Социалистиг ниитилелдиң эргеажыктарының дугайында, Совет күрүнени быжыдар дугайында үргүлчүнүң сагыш-салыышкыны совет кижилерниң амыдыралының хоойлузу апарган. Медерелдиг совет хамаатылары ниитилелдиң, күрүненің эргеажыктарын чүүден-даа артык бедик кылдыр тургузуп турарлар. Миллион-миллион совет кижилерниң массалыг инициативазы, чогаадыкчы, эгелекчи чоруу, күш-ажылчы энтузиазмы ооң-биле тайылбырлатынып турар. Бистиң чуртувуста социалистиг чарыш чаа амыдыралдың тургузуушкунунуң ёзулуг бүгү улусчу коммунистиг аргазы апарган. Дайын сөөлүндеги сталинчы беш чылдың чылдарында ажылчын аңгы, колхозчу тараачын болгаш интеллигенция хере девиишкиннинг ханызының болгаш калбааның талазы-биле кажан-даа көстүп көрбээн чарышты, чаа-чаа кайгамчыктыг хевирлер-биле байытпышаан, үлетпүрүнүң болгаш көдээ ажылагайның мурнакчыларының хөй-хөй санныг отрядтарын боттарының ортузундан улам-на хөй-биле идип үндүрбүшаан, калбартканнар. Хоорайның болгаш көдээниң ажыл-ишчилериниң күжениишкиннери коммунизмниң материал техниктиг суурун дүрген тургузарынче, бойдусту чаартып тургузарының сталинчы планын боттандырарынче угланган. Коммунизмниң Волгада, Днепрде, Аму-Дарьяда болгаш Донда улуг тудуглары бүгү улустун херээ болур. Совет кижилерниң чогаадыкчы күш-ажылының кайгамчыктыг чедиишкиннеринде оларның угаан-бодалының өзүүшкүнү коммунизмниң херээнге кызыгаар чокка бердингени илереп турар.

Ындыг болза-даа, капиталистиг тургузугдан укталып келген эрги үзел бодалдар, чаңчылдар, аажычаннар бистиң совет ниитилелде ам-даа бүрүнү-биле узуткатынмаан. Кижилерниң медерели ооң хөгжүлдезиниң талазы-биле оларның экономнуг байдалындан хожудап артып каап турар.

Ынчангаш кижилерниң медерелинде капитализмниң артыышкыннары капитализмни экономика талазы-биле узуткап чок кылганының сөөлүнде-даа элээн үениң иштинде артып каар-дыр. Оон аңгыда совет кижилерниң медерелинде капитализмниң артыышкыннарының бажын ковайтырын болгаш деткиирич ораладжып турар капиталистиг хүрээлээшкин туруп турар болганда анаа удур харыы бээринге үргүлчү белен турар ужурлуг бис.

Кижилерниң медерелинде капитализмниң артыышкыннары хамыктың мурнунда күш-ажылды болгаш ниитиниң өнчүзүн коммунистиг ёзу-биле көрбейн турарында, күш-ажылдың болгаш күрүненің сагылга-чурумун үреп турарында, хуунуң эрге-ажыктарын ниитилелдиң болгаш күрүненің эрге-ажыктарынга удурланыштыр тургузуп турарында, херекти аксеткилдиг эвес болгаш хайыра чокка көрүп турарында болгаш өске-даа ол ышкаш үүлдерде илереп турар. Большевиктерниң партиязы болгаш Совет күрүне кижилерниң медерелинде капитализмниң артыышкыннарынга удур шиитпирлиг демиселди чорудуп турар. Чалгааларга болгаш өскениң күсели-биле амыдыраар дээр кижилерге социалистиг ниитилелде чер турбас ужурлуг. Социализмниң бир дугаар негелдези «ажыл кылбас кижи чем чивес» деп чугаалап турар. Социализм биле күш-ажыл бот-боттарындан чардынмас.

«Социализм болза, чалгааараашкынны эвес, харын бүгү кижилер аксеткилдиг ажылдаарын, өскелерге эвес баяаттарга болгаш мөлчүкчүлерге эвес, харын бодунга, ниитилелге ажылдап бээрин негеп турар» (Сталин. Чогаалдар, том 13, арын 249).

Большевиктерниң партиязы массаларның коммунистиг кижизидилгезин хүн-бүрүнүң практиктиг бүдүрүлгелериниң ажыл-чорудулгазында, бүдүрүлгениң планнарын болгаш күрүненің онаалдаларын бүрүн болгаш ажыр күүседир, чиг-эттиң болгаш материалдың камналгазы дээш, күш-ажылдың бүдүрүкчүзүнүң чайгылыш чок өзүүшкүнү болгаш тергиин шынарлыг продукция дээш социалистиг чарышты калбартып турарында боттандырып турар.

Совет күрүне бодунуң хамаатыларының эрес маадырлыг күш-ажылын бедии-биле үнелеп көрүп турар. Эртем ажылдакчыларының дээрелериниң дээрезинге, үлетпүрүнүң болгаш көдээ ажыл-агыйның мурнакчыларынга, чечен чогаалдың болгаш уран-чүүлдүң ажылдакчыларынга чыл бүрүде Сталинчы шаннаалдарны болгаш Социалистиг Күш-ажылдың Маадырлары деп аттарны тыпсып турар чорук ак-сеткилдиг ажыл-ишчилер, бүдүрүлгениң чогаадыкчылары болгаш культураның мурнакчы ажылдакчылары бисте кайы хире хүндүткел-биле бүргетингенил дээр дугайының херечизи болур.

Партия болза, онза кичээнгейни колхозтарга күш-ажылдың социалистиг сагылга-чурумунга кижизидеринче көрүндүрүп турар. Үргүлчү-ле бурунгаар хөгжүп орар мурнакчы колхозтар-биле чергелештир, боттарының хөгжүлдезинде бүгү колхозтарда бир дөмей аргалар бар турбуža, хожудап каап турар колхозтар бисте ам-даа бар деп чүве билдингир. Хожудап каап турар колхозтарда көдээ ажылы-агый артелиниң Уставын үрээр, колхозчуларның хуузунда ажыл-агыйын колхозтарның ниити ажыл-агыйынга когарал кылдыр үрдүндүр көвүдедир, күрүнелерниң онаалдаларын өй-шаанда күүсетпес, күш-ажылдың сагылга-чурумун үрээр чоруктар хаая эвес. Бар турар бүгү чоруктар болза, хамыктың мурнунда чер-черниң партия, совет органнарының талазындан колхозтарны багай удуртуп турары-биле колхозчуларның коммунистиг кижизидилгезиниң дугайында чогуур сагыш салыышкыны чок болуп турары-биле тайылбырлатынар.

Хуузунуң болгаш ниитиниң эрге-ажыктарын чөп дүүштүрер, колхозтарның ниитилештирген ажыл-агыйы-биле аңаа колхозчуларның хуузунда дузалаар ажыл-агыйын өмектештирбишаан, быжыдар болгаш хөгжүдер деп эш Сталин колхозчуларны өөредип турар.

Күш-ажылды ак-сеткил-биле көөр чорук, колхозтарның ниитилештирген ажыл-агыйының дугайында сагыш салыышкын — колхозчу көдээниң чаагайжыдылга байдалдарының болгаш культуразының чайгылыш чок өзүүшкүнүнүң кол чүүлү болур. Колхозчу шалыпчыларның бир дугаар съездизинге чугаалаан төөгүлүг чугаазынга эш Сталинның чугаалааны болза: «Силерден чүгле чаңгыс чүве негетинип турар — ак-сеткилдиг ажылдаар, колхозтуң орулгаларын күш-ажылды барымдаалап үлежир, колхоз хөренгизин камнаар, тракторларны болгаш машиналарны камнаар, аътты эки ажаар, бодунарның ажылчын тараачын күрүненерниң онаалгаларын күүседир...» (Чогаалдар, том 13, арын 245).

Күш-ажылды коммунистиг ёзубиле көөр чорук ниитиниң социалистиг өнчүзүн хайгараар болгаш ажыл-агыйжы ёзу-биле көөр чорук биле шуут тудуш холбаалыг.

Социалистиг харылзаалар чүгле ниитиниң өнчүзүнүң быжыглаарынга болгаш көвүдээринге үндезилээш быжыгар болгаш хөгжүп болур деп Ленин биле Сталин өөредип турар. Капитализмниң үндезини — хуунуң өнчүзүнде болуп турары ышкаш бистиң совет тургузугнуң үндезини ниитиниң өнчүзүнде болур деп эш Сталин айтып турар. Бүдүрүлге болгаш садыгның, ажыл-агыйның социалистиг хевирлерин быжыдар төлээде ниитиниң өнчүзүн ыдыктыг болгаш аңаа дээп болбас деп чарлаар ужурлуг бис деп И. В. Сталин шыйып демделеп турар.

Ниитиниң өнчүзүн оорлаар, төтчеглээр кижилерден камгалаар чоруктун онза чугулазын демделевишаан, 1933 чылда эш Сталинның чугаалааны болза:

«Ниитиниң өнчүзүн оорлаарын болгаш төтчеглээрин болдурары, — күрүне өнчүзүнүң дугайында-даа, азы кооператив болгаш колхоз өнчүзүнүң

Малчыннарның чөвүлел хуралы

Чоокта чаа Өвүр районнуң колхозтарының малчыннарының районда көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниглери-биле катышкан чөвүлел хуралы болуп эткен.

Хуралга районда мал ажылын хөгжүдериниң үш чыл планының күүселдезиниң база И. В. Сталинга чагаа чорудуп турарын холбаштыр малчыннарның алган хүлээлгелериниң күүселделериниң дугайында айтырыгны чугаалашкан.

Анаа ВКП(б) райкомунуң секретари эш Кара-оол илеткел кылган. Эш Кара-оол бодунуң ол кылган илеткелинге районнуң колхозтарының малчыннарының чоокку үеде сорулгаларының дугайын база холбаштырып чугаалаан.

Мал ажылының хөгжүлдезиниң талазы-биле районнуң ниити байдалын көөрге, бо чылын район мал бажын өстүреринің планын ниитизи-биле 114 хуу күүсеткен. Ооң иштинде чылгы 112 хуу, инек—124 хуу, хой, өшкү—112 хуу.

Мал бажының өзүлдезиниң талазы-биле «Торгалыг», «Совет Тываның 5 чыл ою», «Коммунизмче орук» колхозтар багай эвес ажылдааннар. Колхозчу малчыннарның иштинде «Совет Тывзның 5 чыл ою» колхозта өшкү кадарчызы эш Д. Самбыга 314 төрээн өшкүлерден 314 анайларны , «Торгалыг» колхозтуң чылгычызы эш Базыр-оол 80 баш төрээн белерден 80 кулуннарны, ол колхозтуң инек кадарчызы Дүрбүн-оол 46 баш төрээн инектерден 47 бызааларны чидириг чокка ажаап эп, эки төруктуруп турарлар.

Колхозчулар боттарының хууда малдарын база өстүргеш, уставта доктааткан сандан ажарга көдээ ажыл-агый аргельдериге контрактацияга берип турарлар. Чаа тургустунган аныяк колхозтарның мал ажылын хөгжүдериниң талазы-биле ажылдарда четпестерни бо чөвүлел хурал база айыткан. Малчын каадырларны шилип алыр, мал аргылары-биле демисежир, малдың чаа-чаа үлегерлиг кажааларын четчирибиле немей тудар, малга быжыг чем суурун белеткээр, малдың уксаазын сайзырадыр ажылдар талазы-биле бар четпестерни хуралдың киржикчилери илереткеннер.

Чөвүлел хурал болза, илерээн четпестерни узуткаарының оруктарын айыткан тодаргай кыйгырыгны районнуң бүгү малчыннарынга үндүрген. Маная үндезилээн районнуң малчыннар ортузунга социалистиг чарыштың бот-хүлээлгелерин амыдырал кырынга боттандырар дээш организастыг ажылдар чорудуп турар.

М. ЧУЛДУМ.

Чылгы эки семирип турар

Ниитиниң мал ажылын хөгжүдеринге малдың чайгы олзрын таарыштыр организастаары дыка лузалыг болур. Чөөн-Хемчик районда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтуң чылгы малының күш-деңгели чайгы үеде эки семирип турар.

Колхозчу чылгычылар июнь, июль айларда 417 баш чылгы малды Хөр-Тайганың эки оттуг чайлагларынга одарладып келген. Июль 25-тен эгелээш чылгы мал чаа одарда кирген. Чылгычы Алдын-Сарыгның удуртулгазы-биле 12 чылгычылар ээлчег-биле чылгыны хүн-бүрүде одарладып кадарып, дүнениң-не манаг-биле хандырып турар.

Чылгычылар чылгыны дүне манаг-биле хандырып, үргүлчү одарладып турарга, ооң семиртилгези немежип турар. Херек кырында төрээн 54 белерден 54 кулуннарны менди өстүрүп турар.

К. ДОРЖУ.

Национал театрның артистериниң келирин чалап тур бис

Тыва областың эн-не ырак району—Мөнгүн-Тайга районунуң ажылчы араттары коллективтиг ажылагыйга шилчип кирер дээш белеткенип турар. Чончуң, аныяк өскениң культуразы мурнукузундан бедээн. Бо чылын районда чаа культура бажынын тургускан, аңаа чон үргүлчү-ле кээп турар.

ВЛКСМ райкомунуң чанында тургускан уран-чүүл бөлгүмү бо чылын чонга чүгле 4 катап концерт, шии көргүскен. Моон соңгаар бот-тывынгыр уран-чүүл бөлгүмүнүң ажылын калбартып чорудары негетинип турар деп чүве билдингир. Ооң-биле чергелештир чон болза, область театрының артистериниң уран-чүүл көргүзүглерин күзеп турар.

Совет чогаалчыларның чогаатканы—алдарлыг шиилерни, ооң иштинде эш Салчак Токаның чогаатканы «Төнгүр-оол», эш Сагаан-солдуң «Чүткүл» дээн ышкаш оондаа өске шиилерни көөрүн чон күзээн. Ынчангаш область театрының артистери тускай программа ёзугаар концерттерни, шиилерни бистиң районнуң чонунга көргүзер дугайында улуг идегел турар. Бир талазында уран-чүүлдүң бот-тывынгыр бөлгүмериниң ажылынга үлегер болур, аңаа дузаны чедирер деп чүве чугаа чок. Ооң-биле кады артистерниң уран-чүүл көргүзүглери чонну кижизидериниге ужур-дузалыг болур.

О. ЧЕДЕР-ООЛ.

Септелге оожум чоруп турар

Школа болза, районда эн-не үлегерлиг, культурлуг албан чери болур. Школага өөредилге, кижизидилгениң эки болуру — школаның эки кылдынганындан бүрүн хамааржыр.

Ындыг турда Бай-Тайга районнуң Көп-Сөөк сумузунда Кызыл-Даг эге школазының чайгы септелгези оожум чоруп турар. Школага 2 бызаңчыны колхозтан берген. Олар четче ажылдап шыдаваннар. Сумудан бызаңчы чок, шеф-биле 5 кижи 2—3 хонукта ажылдааш эки түннел берип шыдаваан. Ыяш материалдар чок болуп бызаңчылар анаа турар байдал эвээш эвес. Школада кылза чогуур өөредилге херекселдери, рама, башкылар бажыңының септелгези шуут чок.

Школа септелгези суму Совединиң херээ деп чүвени олар билбейн турар. Чаңгыс чижектен алгаш көөрге-ле четчир. Суму Совединин даргазы эш Бышкактың чугаалап турары: «Школа эргелекчизи кажан келир ирги, септелге-даа ат болду, чедип келир болза, эки-дир ийин» деп олурар. Моон мурнунда школа эргелекчилери өөренмейч турган, олар чүгле септелге дээш артып калып турган. Эш Бышкак анаа амдажып калган.

Ол ышкаш «Победа» колхозтуң даргазы эш Сундуй-оол база септелгеже улуг кичээнгей салбайн, ону дүрген шынарлыг доозарын, ыяш материалдары-биле хандырарын бодавайн, чүгле 2 бызаңчы-биле кызыгаарлатынган турып турар.

Школа септелгезинге районо багай сагыш салып суму Соведи-биле харылзашпайн турар. Суму Совединге удуртулганы районо эргелекчизи эш Вяткин бербейн турары-биле септелге оожум байдалда чоруп турар.

Ам дарый школаның септелгезин доозары дээш, кичээнгей салыры суму Совединден негетинер.

Х. ТААН-ООЛ.

Кызыл өг ажылын экижидер

Көжер кызыл өг болза, чоннуң ортузунга коммунистиг кижизидилге ажылын күштелдиреринге элээн рольди ойнаар ужурлуг. Кызылдың көдээ районнуң «Совет Тыва» колхозта көжер кызыл өг (эргелекчизи эш Кымзат-оол) ажылын шуут соксаткан болуп турар.

Аныяктар болгаш чон ооң доктаамал ажылдаарын күзеп турар. Чоннуң культурлуг ол негелдезин хандырар дугайында ында партия, комсомол организациялары (секретарьлери Мөндүрге, Даваалай) чогуур хемчег албайн келгеннер.

Районнуң улус чырыдыышкын инспектору болгаш комсомол райкому бо кызыл өгнүң ажылын экижидер дугайында боттуг ажыл-биле дузалашса чогуур.

Д. САМДАН.

Берлинде совет контроль комиссиязының төлээлекчизинің удурланыышкыны

БЕРЛИН. (СЭТА). Берлиннің америк секторунуң хоорай демир оруунуң участогунда Барыын Берлиннің полициязының антидемократтыг ажыл-чорудулгазы-биле холбаштыр Берлинде Совет контроль комиссиязының төлээлекчизи С. А. Деньгин июль 28-те Берлиннің америк секторунуң комендантызы генерал Мэтьюсонга чагаа чоруткан, ук чагаада чугаалап турары болза:

«Силерниң контролюңарның эдаанда турар полицияның антидемократтыг ажыл-чорудулгазын ук полиция немец дүрүм-чурумну күүселип чораан суг-суг дээр чугаалар-биле агартыр дээр дугайында 1951 чылдың июнь 14-теги силерниң чагаанарда ындыг бадыткал-биле мен канчап-даа чөпшээрежип шыдавастыр мен.

Антидемократтыг бүгү дүрүмнерни болгаш доктаалдарны контроль чөвүлели 1945 чылда-ла шуптузун күш чок болдурган деп чүве билдингир-ле болгай. Ынчалзажок, Барыын Берлиннің полициязы хоорай демир оруунуң ажылчыннарынга болгаш албан-хаакчыттарынга коргудуп-сүртедириниң методтарын калбаа-биле ажыглап, ужур-дүрүм чок тудуп-хоругдаашкыннарны кылып, демир орук станцияларынга шош-содааны болгаш өлүрүп-чиндиир чорукту үүлгедип, Берлиннің бүгү немец чурттакчы чонун ооң-биле коргударын оралдажып турар-дыр.

Ынчангаш мен америк секторда хоорай демир оруунуң албан-хаакчыттарын Барыын Берлиннің полициязының истеп-сүрүп турарының хөй-хөй болуушкуннарынче бодунарның кичээнгейинерни салырыңарны дилеп тур мен.

1951 чылдың май 29-та Барыын Берлиннің полицейжилериниң бир от ряды Темпельгоф-товарная деп станцияның албан хаар бажыңынче шургуп кирип келгеш, анаа шош-содааны болгаш өлүм-чидимни кылган. Полицейжилер шкафтарны үреп-бузуп, «Трибюне» болгаш «Фарт-Фрей» деп демократтыг солуннарны хавырып алгаш барганнар.

«Ангальтский вокзал» депонуң бажыңында демократтыг лозуннар азып каан боорга, Барыын Берлиннің полицейжилери 1951 чылдың июнь 8-те ук депонуң начальнигин болгаш база бир дөрт ажылдакчыларын тудуп-хоругдаан.

1951 чылдың июль 12-де Барыын Берлиннің полицейжилери Берлин—Ангальт деп станцияга аныяктарның болгаш студентилерниң Бүгү-делегей фестивалинге тураскааткан плакаттарны үзе тырткылап каанныр.

1951 чылдың июль 14-те «Ангальтский вокзал» депога шургуп кирип келген полицейжилер «Катап боо-чепсегленири дээрге дайын-дыр», «Делегейниң аныяктары — тайбың дээш!» деп лозуннарны кара будук-биле чаап каапканнар.

1951 чылдың июль 17-де Нейкельн болгаш Германштрассе деп станцияларга тайбың талалакчыларын элээн каш удаа тудуп хоругдаан.

Ол-ла хүн «Герлицкий вокзал» деп станцияга катап боо-чепсегленишкинге удур улустуң санал-оналын алырынга киришкен демир оруктуң 5 ажылдакчыларын Барыын Берлиннің полицейжилери база тудуп-хоругдааннар.

Тайбыңны камгалап алырынче угланган болгаш Германияны катап боо-чепсеглээринге удур угланган ажыл-чорудулгазы дээш, демир оруктуң ийи ажылдакчыларын Барыын Берлиннің полицейжилери 1951 чылдың июль 20-де Ванзее станцияга тудуп хоругдааннар.

Ол-ла хүн 35 кижи санныг полиция отряды Темпельгофта вагон септээр заводтуң бажыңынче шургуп киргеш, тайбың дээш, Германияның чаңгыс эви дээш демиселче кыйгырып турган плакаттарны үзе-чаза тыртып каанныр. Полицияның ук үүлгедиглеринге ол заводтуң ажылчыннарының бирээзи бодунуң ажыныпкиленнээнинин дугайын ажыы-биле медеглээрге, полицейжилер ук ажылчынны демир кинчи-биле бектээш, заводтуң девискээринден күш-биле алгаш барганнар.

Барыын Берлиннің полицейжилериниң шак ындыг үүлгедиглери болза, Потсдам шиитпириниң болгаш дөрт талалыг өске-даа шиитпирлериниң тургусканы Германияны болгаш Берлинни демократчыдарының принциптерин өш-биле үрээни болуп турар деп 1951 чылдың апрель 17-деги болгаш май 24-теги чагааларымгала айыткан турган болгай мен.

С. А. Деньгин бодунуң чагаазының төнчүзүнде удурланыышкынны илереткен болгаш ужур-дүрүм чок туттуруп хоругдаттырган демир-орукчуларны доп-дораан хостаарын, а ол ышкаш тайбыңны камгалап алыры дээш, чаңгыс-аай демократтыг Германияны тургузары дээш Берлиннің америк секторунда демисежип турар демир оруктуң ажылчыннарын болгаш албан-хаакчыттарын истеп-сүрерин соксадырын негээн.

(СЭТА).

Тайбыңның Пактызы дээш!

ИНДОНЕЗИЯ

ГААГА. Беш улуг күрүнелериниң аразынга Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгыыының адаанга Индонезияда ат салыышкыннарының чыылдазының чедиишкинниг чоруп турарының дугайында медээлер Джакартадан кээп турар. Кыйгырыг адаанга 431 муң кижи аттарын салганнар. Индонезияның хоорайларының болгаш черлериниң бүгү улуг чурттакчылары боттарының аттарын Тайбыңның Пактызын чарар дугайында кыйгырыгның адаанга салганнар.

ЛАТИН АМЕРИКА

МОНТЕВИДЕО. Беш улуг күрүнелериниң аразынга Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга ат салыышкыны Латин Американың чурттарында чедиишкинниг үргүлчүлеп турар.

Аргентинаның «Нуэстра лалабра» солунунуң медээлеп турары-биле алырга, кыйгырыгның адаанга 500 муң кижи аттарын шагда-ла салган. Аргентинаның тайбың талалакчылары 3 миллион ат салыышкынарын октябрьде чыып, Аргентинаның тайбың талалакчыларының үш дугаар национал конгрезин демдеглеп эртирер деп турар.

Уругвайның «Вердад» деп солунунуң медээзин ёзугаар алырга, тайбың камгалалының уругвай национал комитединге сөөлгү хүннерде 10 муң ажыг ат салыышкыннары келген. Бүгү Уругвайда 110451 ат салыышкыннары чыгдынган.

КУБА

ПРАГА. Гавандан Телепресс агентилелиниң корреспондентизиниң дамчыдып турары болза, тайбың дээш демиселдиң куба национал комитединиң медээзи ёзугаар алырга беш улуг күрүнелериниң аразынга Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга Кубага 612299 ат салыышкыннары чыгдынган.

Кыйгырыгга ат салганнарның аразында дыка хөй билдингир эртемдээннер, культураның ажылдакчылары болгаш артистер, а ол ышкаш Пинардель-рио можунуң чагырыкчызы, база 22 хоорайның даргалары, оларның иштинде Кубаның найсылалы—Гаванның даргазы бар.

Беш улуг күрүнелериниң аразынга Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыын ол ышкаш 15 хоорай чөвүлелдери деткээн .

(СЭТА).

дугайында-даа херек чоруп турар болза, — дөмей-ле база ол янзылыг контрреволюсчу үй-балай чоруктарының чаны-биле эртери — ниитиниң өнчүзүн бодунуң баазазы ышкаш, даянып турар совет тургузугну турулдурарынга немежилге кылыр дээни ол-дур «(Чогаалдар, том 13, арын 209).

Большевиктерниң партиязы ниитиниң болгаш күрүнениң шуут эргеажыктарын херекке албас кижилерге, күш-ажыдан чалгаарап дескелээр кижилерге, күрүнениң кармазындан амыдырап чурттаар дээр ийикпе, азы күрүнениң күсели-биле бодун байыырын боду көөргетинер дээр кижилерге эптешпес чоруктуң сагыш-сеткилинге массаларны кижизидип турар.

Кижилерниң медерелинде капитализмниң артыышкынарын бүрүнү-биле ажып эртпейн чыткаш, коммунизмни тургузуп болбас, «Кижи бүрүзү — ооң шыдаар шаа-биле ажылдаар, алыр кижи бүрүзүнге — ооң ажылдаан хирезин көрүп бээр» деп коммунистиг принципти боттандырып шыдавас.

Совет улус дайын сөөлүндеги сталинчы беш чылды чедиишкиннии-биле күүсеткеш, ам ажыл-агый болгаш культура тудуушкуннуң канчаар-даа аажок улуг чаа сорулгаларын шиитпирлеп турар үеэинде, массаларның коммунистиг медерелиниң моон соңгаарды өзүушкүнү, оларның күш-ажылчы болгаш политиктиг идепкейжизиниң өзүүшкүнү коммунизмче бистиң шимчээшкиннисти дүргедедиринге шиитпирлиг ужур-дузалыг болуп турар.

II.

Ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгезиниң эн-не чугула сорулгазы болза, совет патриотизмни хөгжүдери болгаш нептередири болур. Социалистиг Төрээн чуртунга изиг, болгаш кызыгаар чок ынакшылы — Ленин — Сталинның партиязының кижизиткени совет кижилерниң база бир эн-не чаагай болгаш бедик сагыш сеткили болур.

«Совет патриотизмниң күжү чүдел дизе, ооң бодунуң үндезининде рассалыг ийикпе, азы националистиг артынчы үзелдер турып турар эвес, харын советтиг Төрээ чуртка улустуң ханы бердинген болгаш шынчы чоруу бистиң чурттувустуң бүгү нацияларының ажылчы чонунуң акы-дүнма ёзу-биле кады эдержир чоруу бар болуп турарында. Улустарның национал чаңчылдары болгаш Совет Эвилелиниң бүгү ажылчы чонунуң ниити боттуг эрге-ажыктары совет патриотизмге таарымчалыы-биле дүгжүп турар» — деп эш Сталин өөредип турар.

Большевик партияның удуртулгазы-биле Совет Эвилелиниң улустары делегейге бир-ле дугаарында социал болгаш национал дарлалдың кандыгдаа бүгү хевирлерин узуткап чок кылган, социализмни тургускан. Бистиң чурттуң экономиказын болгаш культуразын көстүп көрбээн бедиинче көдүрүп үндүрген.

Бо бүгү совет кижилериниң патриоттуг чоргааралын сагыш-сеткилин хайындырып турар. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары болза, хосталганың болгаш депшилгениң чырыткызы, делегейниң бүгү улустарынга социализмче баар оруктуң улуг айтыкчызы болур боттарының социалистиг ада-чурттунга чоргаарланырлар. Советтиң национал чоргааралы капиталдың чурттарында нептередип турар националисчи калчаалыг болгаш шовинисчи чоруктар-биле бичии-даа дөмейлежир чүвези чок. Совет патриотизм пролетар интернационализм-биле тудуш холбашкан. 1930 чылда И. В. Сталинның бижээни болза:

«Бүгү чурттарның революсчулары ССРЭ-ни бүгү-делегейниң ажылчы чонунуң хосталгалыг демиселиниң ыраа, бодунуң карачаңгыс адазы болур деп чүвени билинмишаан, ССРЭ-че идегелдии-биле көрүп турар. Өске чурттарның пролетарийлери кажан-даа чорударын бодап-даа көрбээн эн-не революстуг болгаш эн-не идепкейлиг политиканы чорудуп турар бодунуң баштынчызы, совет ажылчыннарның авангардызы совет ажылчын аңгыга, хамыктың мурнунда орус ажылчын аңгыга бүгү чурттарның революсчу ажылчыннары чаңгыс эп-сеткил-биле хол часкап турар». (Чогаалдар, том 13, арын 24—25).

Бодунуң Төрээн чуртунуң чалбыыштыг патриоттары, совет кижилер боттарының национал эрге-ажыктарын өске чурттарның ажылчы чоннарының эрге-ажыктарындан чарбайн турарлар. Бистиң чурттувустуң коммунизмниң тудуушкунунуң херээн олар бүгү делегейниң пролетариадының ниити херээниң үзүлбес кезии кылдыр санап турарлар.

Эш Сталинның чугаалааны болза: «ССРЭ-ниң ажылчын аңгызының капиталистиг чурттарның ажылчын аңгызы-биле интернационалдыг харылзаазы, ССРЭ-ниң ажылчыннарының бүгү чурттарның ажылчыннары-биле акы-дүнманың эвилели — советтер республиказының күжүнүң болгаш күчүзүнүң үнер дөзүнүң база бирээзи ол» (Чогаалдар, том 13, арын 378—379).

Большевиктерниң партиязы социалистиг интернационализмниң принциптеринден чайгылар кандыг-даа чайгылыышкыннар-биле национализмниң реакциялыг идеологиязы-биле шиитпирлиг демиселди үргүлчү чорудуп келген. Эш Сталин ВКП(б)-ниң XVII съездизиниге кылган илеткелинге буржуаз национализмниң артыышкыннары-биле шиитпирлиг демиселди чорударның эргежок чугулазын айыткан, ниң медерелинде национализмчи база ооң-биле кады кижилер артыышкыннар оны пептерээчел, чүге, дээрге, национал костюме эки чажыртынар арга оларда бар деп шыйып демдеглээн.

Ленинчи-сталинчы национал политиканы боттандырбышаан, большевиктерниң партиязы бистиң чурттуң улустарының эп-найыралын быжыдып ,буржуаз национализмге болгаш шовинизмге эптешпес чоруктуң угаан-бодалынга совет кижилерни кижизидип турар.

Улустарның национал эргелериниң, алдарын болгаш төлептиг чоруун, оларның национал хевирлиг культураларын хүлээвейн турар космополитизмни эптешпес ёзу-биле көөр чорукка совет кижилерни коммунистиг партия база кижизидип турар. Космополитизм болза, хосталга болгаш националдың хамаарышпас чоруу дээш демиселче түктүп турар улустарның күзел-соруун сулаарадырын оралдажып турар империалистиг буржуазияның реакциялыг идеологиязы болур. Америк-англи империалистер космополитизмни национализмни ажыглап турары ышкаш ажылчынны болгаш демократтыг шимчээшкинни базарынга, делегейниң чаа дайынын белеткээринге боттарының идеялыг чепсээ кылдыр база ажыглап турарлар.

Барыын чүктүң буурап дүшкен буржуаз культуразының мурнунга мөгейип чүдүүр болгаш өске-даа ол ышкаш шак ындыг эрги артыышкыннар совет ниитилелге база ханы өжээннешкек.

Большевик партия ажылчы чонну дириг совет патриотизмниң болгаш интернационализмниң угаан-бодалынга кижизидип турар. 1932 чылда БЛКСМ VII Бүгү-эвилел конференциязынга чедирген байырынга эш Сталинның бижээни болза:

«Ленинчи интернационализмниң тугун бедик тудунар, улустар аразынга тайбың болгаш эп-найырал дээш демисежиңер, капиталистиг халдаашкынга удур бистиң чурттувустуң камгалалын быжыдынар, кул чоруктуң болгаш мөлчүгделдиң эрги делегейин чаза шавынар, хосталганган күш-ажылдың болгаш коммунизмниң чаа делегейин тургузунар, быжыдынар, бодуңарның бүгү ажылыңарга большевикчи тудугжуларның туруштуг кылынгыры-биле күчүлүг революсчу чаза девиишкинни катыштырарынга өөренинер. Бистиң невис — Бүгү-эвилелдиң коммунистиг партиязының төлептиг оолдары, кыстары болуңар.» (Чогаалдар, том 13, арын 141).

Сталинчы бо ханы-мерген кыйгырыгларда коммунизмниң тудугжуларының аныяк салгакчыларын кижизидериниң бүрүн программазын берген.

Бистиң чурттуң ажылчы чоннары империализмниң, база дайынзырак болгаш улустарны кулданыр дээр ооң идеологиязын шуут көөр хөөн чоктар. Удуртур принциви дайынзырак болгаш өске улустарның национал эргелеринге халдаары болуп турар политика совет кижилерге өскеленчек. Тайбың болгаш улустарның эп-найыралы дээш идепкейлиг демиселди совет кижилер боттарының база бир эн-не чугула сорулгазы кылдыр санап турарлар.

Ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгези дээш демиселге большевик партия массаларның иштинге чорудар идеологтуг ажылдарның бүгү-ле быраларын, бүгү-ле хевирлерин болгаш методтарын ажыглап турар. Партия болза, массалыг организацияларны — Советтерни, профэвилелдерин, комсомолду болгаш өскелерни-даа ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгезиниң талазы-биле ажылды калбаа-биле делгередиринче углап турар.

Ажылчы чоннуң коммунистиг кижизидилгезиниң херээнге партия парлалганы, радиону, литератураны, уран-чүүлдү калбаа-биле ажыглап турар. Совет литература болгаш уран-чүүл болза, чаа коммунистиг моральга кижизидериниң, коммунизмниң идепкейлиг демиселчилери совет кижилерниң угаан-бодалдың овур-дүрзүзүн хевирлээриниң күчүлүг чепсээ болур.

Партия болза, шын большевикчи кижизидилгениң эн-не чугула методу болур шүгүмчүлелди болгаш боттшүгүмчүлелди бүгү хемчеглер-биле калбартып турар. Четпестерниң ажык большевикчи шүгүмчүлели болза, эрги чүвелерни ажып эртеринге, чаа депшилгелиг чүвелерни тургузарынга дузалап турар. Ажылчы шүгүмчүлел ажылчы чоннуң чогаадыкчы инициативазын чежип, чурттуң ээзи болур сагыш-бодалга оларны кижизидип, оларның идеяполитиктиг деннелин бедидип турар.

Большевик партия массаның иштинге марксизм-ленинизмниң улуг идеяларын амыр-дыш чокка чедирил турар. Коммунистиг партия болза, күрүне болгаш партия ажылының бүгү адырларының каадырларының марксисчи-ленинчи кижизидилгезиниң онза ужур-дузалыын үнелеп көрүп турар. Партияның ажылының теоретиктиг деннелин бедидерин, бистиң каадырларның ортузунга идеологтуг ажылды күштелдиреринге, марксизм-ленинизмден кандыг-даа чайгылыышкыннарны дидими-биле шүгүмчүлээрин, ленинизмге өжээннешкек агымнарның идеолегиязының артыышкыннарын сойгалап илередирин эш Сталин үргүлчү кыйгырып турар.

ВКП(б) ТК-ның идеологтуг айтырыглар талазы-биле төөгүлүг шиитпирлери, И. В. Сталинның дыл эртеминиң талазы-биле генийлиг ажылдары бүгү идеологтуг ажылдың деннелин бедидер, эртемнерниң, литератураның болгаш уран-чүүлдүң талазынга тыптып келир буржуазтыг халдавырларның кандыг-даа илередиишкиннерин большевикчи эптешпес чоруктуң ёзузу-биле көөр дугайында бистиң каадырларны өөредип турар. Большевик партия болза, массаларның идеялыг деннелин бедидер дугайында, бүгү ажылчы чонну марксисчи-ленинчи угаан-бодалга кижизидер дугайында сагыш-салыышкынын канчаар-даа аажок улуу-биле салып турар.

Массаларның коммунистиг медерелиниң өзүүшкүнү Совет күрүнениң күштериниң үнер дөстерин көвүдедир болгаш бистиң ниитилелдиң коммунизмче шимчээшкиннин дүргедедир.

С. ТИТАРЕНКО.

Бүгү-делегейниң алды дугаар кинофестивалиниң киржикчилериниге шаңналдар тывысканы-биле холбаштыр Карловые Варыга байырлыг хурал

КАРЛОВЫЕ ВАРЫ. Бүгү-делегейниң алды дугаар кинофестивалиниң жюризиниң шиитпирин номчаан болгаш ук фестивальдиң шаңчалын тывыскан байырлыг хурал июль 29-та Карловые Варыга болган.

Ук хуралга Чехословакияның национал хуралының даргазының оралакчызы Вацлав Давид, Чехословакияның премьер-министри Антонин Запотоцкий, министрлер, тайбың талалакчыларының Чехословак комитединиң даргазы Анежка Годинова-Спурна; словак национал чөвүлелиниң даргазы Франтишек Кубач, дипломаттыг төлээлекчилер, даштыкы төлээлер болгаш аалчылар, чехословак хөй-ниитиниң төлээлекчилери олурушкан.

Ук хуралды жюри даргазы профессор А. Броусил ажыткан болгаш фестивальдиң түңнелдериниң дугайын чугаалаан.

Совет кинематография бо чылдың фестивалинге чаа-чаа кайгамчыктыг чогаалдарны киирип келген. Совет кино ук чаа кайгамчыктыг кино-чогаалдарның ачызында бүгү делегейниң культуразының улам дайынчы болгаш улам күүлүг авангарды болуп турар деп Броусил чугаалаан.

Бүгү-делегейниң бо чылгы кинофестивалинге көргүстүнгей бүгү уне-лиг үүлдер совет кино үре-түңнелдиг саңлдарының ачызында тургустунган деп Броусил оон ынай демдеглээн.

Оон соонда Броусил совет киноискусствонуң саңлдары-биле Кыдат улус республикада, улус демократиязының чурттарында, Германияның демократтыг республиказында тургустунган эң эки кинофильмнерни санаан,

Броусил бүгү-дегелей жюризиниң шиитпирин база номчаан. Фестивальдың «Улуг шаңналын» «Алдын сылдыстың эдилекчизи» деп өңүт совет уран-чечен фильмге тывыскан деп кажан ол чугаалаарга, залга диңмиттиг адыш-часкаашкыны болган. Олурушканнар олурган черлериндан туруп келгилээн, «Совет Эвилели делгерезин!» деп йөрээлдер динмиреп турган. Фильмниң режиссору Сталинчы шаңналдың лауреаты Ю. Райзман шаңналды Чехословакияның премьер-министри Антонин Запотоцкийниң холундан хүлээп алган.

Броусил бүгү-делегейниң кинофестивалиниң лауреаттарынга алдар болдурган, киноискусствонуң мурнакчы ажылдакчыларынга алдар болдурган, буруңгаар депшилгелиг бүгү кижи-төрелгетенниң мерген угаанныг баштыңчызы И. В. Сталинга баштатырган тайбының улуг лагеринге алдар болдурган йөрээлдерни салгылаан.

Олурушканнар эш И. В. Сталинга алдар болдурган йөрээлди үр-ле катаптап турганнар.

Чехословакияның премьер-министри Антонин Запотоцкийниң ук хуралды хагбышаан, демдеглээни болза, ук фестиваль болза, тайбынның болгаш бурунгаар депшилгениң бүгү-делегей лагериниң өзүп турар күжүнүн илерээшкини болган болгаш бүгү делегейниң бурунгаар депшилгелиг кино-ажылдакчыларының аразында найыралды улам быжыткан. Запотоцкийниң оон ынай айытканы болза, бүгү-ле фестивальдерге совет киноискусство тиилекчи болуп үнүп турар, чүге дээрге Совет Эвилели болза, капитализмни эң-не баштай дүжүрген болгаш социалистиг тургузуушкуннуң база чогаадыкчы күш-ажылдын оруунче эң-не баштай кирген бир-ле дугаар күрүне болуп турар болгаштың ындыг. Ук чогаадыкчы күш-ажылдың түңнелдери киноискусство-да талазы-биле тодаргай көстүп турар. Эске чурттарның киноискусствозунуң ажылдакчыларынга ук чурттарның киноүлетпүрүн хөгжүдер талазы-биле совет кинематография дузалап турар деп Запотоцкий чугаалаан.

Чехословакияга болган бүгү-делегейниң алды дугаар кинофестивали бүгү делегейге тайбың дээш демиселге бурунгаар депшилгелиг киноискусствонуң ажылдакчыларының чидиг манифестациязы болган деп Запотоцкий шыйган.

(СЭТА).

Карловые Варыга болган бүгү-делегей кинофестивалинге шаңналдарны тывысканы

КАРЛОВЫЕ ВАРЫ. Карловые Варыга болган бүгү-делегейниң алды дугаар кинофестивалиниң бүгү-делегей жюризи ук фестивальдиң шаңналдарын тыпсыр дугайында шиитпир үндүрген.

«Улуг шаңналды»—«Алдын сылдыстың эдилекчизи» деп совет кинофильмге.

«Тайбыңның шаңналын» — «Кан солдат» деп кыдат фильмге,

«Күш-ажылдың шаңналын» — «Донец шахтёрлер» деп совет фильмге,

«Хосталга дээш демиселдиң шаңналдарын» — «Аныяк партизаннар» деп корей фильмге болгаш «Дүвүрээшкин» деп болгар фильмге,

«Социал депшилге дээш демиселдиң шаңналын» — Германияның демократтыг республиказының «Шынчы бердинген кижи» деп фильминге тывыскан.

Тайбың талалакчыларының Чехословак комитединиң шаңналын «Тайбың бүгү делегейге тиилээр» деп документальдыг польша фильмге тывыскан.

Хүндүткелдиң онза дипломнарын «Буурул баштыг кыс» деп кыдат фильмге, «Чер адаанда колония» деп венгр фильмге тывыскылаан.

Чехословак кинорежиссёр Иржи Вейсске оон «Чаа-чаа дайынчылар туруп кээр» деп фильмни тургусканы дээш, француз кинорежиссёр тайбының Бүгү-делегей шаңналының лауреаты Луи Дакэнге оон «Бурган соонда ээ» деп фильми дээш, кыдат режиссёр Ши Дуншаньге оон «Чаа-чаа эр, херээжен маадырлар» деп фильми дээш база ол ышкаш хүндүткелдиң онза дипломнарын тывыскан.

Ол ышкаш, дыка хөй фильмнер, сценарийжилер, режиссёрлар тускай шаңналдар-биле болгаш хүндүткелдиң дипломнары-биле шаннатыргылаан.

(СЭТА).

Болгарияның көдээ ажыл-агыйының механизациязы

СОФИЯ. Көдээ ажыл-агыйның механизациязы Болгарияда чедиишкиннии-биле боттанып турар. 1948 чылдың деңнели-биле алырга трактор паркы үш катап улгаткан. Ам чуртта барык-ла 10 муң ажыг тракторларлыг 115 машина-трактор станциязы бар. Бир дугаар (1953 ч.) беш чыл планының төнчүзүнде машина-трактор станциязының саны 150 чедир, а тракторларның саны 16.400 чедир өзер.

Болгарияның ховуларынга кончуг улуг ажылдарны машиналар бүдүрүп турар. 1948 чылда тракторлар-биле 9 миллион декар черни андарган. Бо чылын тракторлар-биле 31 миллион ажыг декар черни андарар ужурлуг.

Күш-ажылдың совет методун ажыглаанының болгаш трактористерниң билиин бедиткениниң түңнелинде машиналарның күжүн ажыглаарының коэфициентизи кончуг улгаткан. 1951 чылда трактор бүрүзү 3200 декардан эвээш эвести — 1945 чылга бодааргa элээн каш катап хөйну андарар.

Болгарияның көдээ ажыл-агыйы ам 1200 ажыг трактор сеялкалар-лыг, 350 ажыг комбайннарлыг, оон иштинде 220 боду-чоруур комбайннар болгаш өске-даа дыка хөй көдээ ажыл-агый машиналары бар. Амгы үеде тараа ажаап алыышкынында 4 муң хире тараа бастырар машиналар ажылдап турар.

Совет Эвилелиниң шуут дузалам-чызы-биле боттанып турар көдээ ажыл-агый механизациязының түңнелинде Болгарияның ховуларында тарааның дүжүттүү хажык чок бедип, тараачыннарның чаагай чоруу өзүп турар.

(СЭТА).

Генерал Нам Ирниң медеглели

ПЕКИН. (СЭТА). Синьхуа агентилелиниң дамчыдып турары болза: Кореяга тайбыңчыдылганы тургузар дугайында чугаалажыышкыннар кылып турар төлээлериниң июль 25-те болган 9 дугаар хуралынга Кореяның Улустуң армиязының болгаш кыдат улустуң эки-турачыларының төлээлериниң баштыны генерал-полкозник Нам Ир чүве чугаалаан. КНО-ның чепсектиг күштериниң төлээлериниң баштыны адмирал Джойга генерал-полковник Нам Ир мынча дээн:

Даштыкы шериглерни Кореядан үндүрери чүгле корей дайынның катап хып келбезин хандырбас эвес, харын удур түңнелге чедирер дээн силерниң бодалыңарны бис бо хүүгү эртенги хуралга дыңнадывыс. Ол ындыг бодал болза үндезин чок-тур деп бис ынчап саналр бис. Кореядам үеде кандыг дайын чоруп турарыл? Ол дээрге дыка хөй чурттарның киржип турары дайын-на болгай. Оон айыылдыы ынчангаш чогум-на ында болуп турар. Ындыг байдал дээрге, бир даштыкы күрүне Кореяның иштики херектеринге киржип, Кореяга дайынга киржири-биле бодунуң шериглерин чоруткаының ужурунда тургустунган. Ук байдалды бистиң амгы бо чөвүлел хуралывыстың составы бүрүнү-биле бадыткап турар. Шынап-ла, 1950 чылдың июнь 25-те Кореяга даштыкы шериглер чок турганда болгай.

Ынчалзажок, июньниң 27-де-ле Кореяга даштыкы шериглерниң хөй саны кээп дүжүртүнгеч деп фактыдан июнь 25-тиң болуушкуннарының болгаш ук болуушкуннарның улам канчап барганының чылдагаанының тодаргай көрүп болур.

Бистиң кезээде туржуп турганывыс Кореяның иштики херектерин тайбың арга-биле шиитпирлээриге чогум-на ол чорук шаптыктаан болгаш дайынны нептередич, ук дайынче дыка хөй чурттарны киир тырткан. Кажан ук дайынга дайылдажып турган талаларның бирээзинге дузалашкан даштыкы шериглер Кореяның улус-демократтыг республиказының чүрээнге халдап, Кыдат улус даштыкы шериглериниң интервенциязынга удур корей улуска дузалаар дээш, бодунуң эки-турачы отрядтарын чорудар ужурга таварышкан. Корей айтырыгны тайбың арга-биле шиитпирлээр болгаш боолаашкынны соксадырын база тайбыңчыдылганы тургузарын быжыы-биле хандырар дизе, даштыкы шериглериниң шуптузун Кореядан үндүрген турар ужурлуг деп чүвени оортан көрүп болур.

Амгы чугаалажыышкыннар бүгү даштыкы шериглерни корей девискээрден үндүреринiң дугайында айтырыгны чугаалажып көөр болгаш үндүреринiң дугайында айтырыгны шиитпирлээр ужурлуг деп бистиң талавыс баштайгы чөвүлел хуралдан эгелеп, дес-дараа медеглеп келген. Амгы чугаалажыышкыннар болза, боолаашкынны соксадырының болгаш тайбыңчыдылганы тургузарының дугайында чугаалажыышкыннар болур. Бо чугаалажыышкыннар болза ийи талаларның дугуржуушкунуң ёзугаар чөптүг болгаш шынчы үндезинге Кореяда боолаашкынны соксадыр болгаш тайбыңчыдылганы тургузар сорулгалыг чугаалажыышкыннар болур.

Дайынга база катап белеткенир дээш, кандыг-бир таланың дыш алырынга эвес, а корей айтырыгны тайбың арга-биле шиитпирлээринге орук тывар дээш, ынчангаш боолаашкынны соксадырын болгаш тайбыңчыдылганы тургузарын күзеп турар бис деп чүве билдингир-ле болгай. Ийи талалар чогум-на ынчаар кылырлар боор деп делегейниң тайбынга ынакшылдыг улустары идегеп турар. Ийи талалар боттарының бодалдарын илереткеннер, ынчангаш олар бистиң бо чугаалажыышкыннарывыстың сорулгазын чедиишкиннии-биле шиитпирлээринге боолаашкынны соксадыр болгаш тайбыңчыдылганы тургузар талазыбиле боттарывыстың ак-сеткиливисти көргүзер ужурлуг бис деп чөпшээрешкеннер; боолаашкынны соксатканының болгаш Кореяга тайбыңчыдылганы тургусканының соонда кандыг-даа дайын чорудулгаларының катап үнүп келбезин шыңгыы хандырарын олар бистиң бо чугаалажыышкыннарывыстың үезинде чеңдип алыр ужурлуглар. Бистиң чеңдип алырывыс боолаашкынны соксадыры болгаш тайбыңчыдылганы тургузары ийи талаларга төнчү чок дайылдажыышкыннарга херек дыш бээр деп сорулга чок деп ийи талалар чөпшээрежип турар болганда, дэйын чорудуушкуннарынга киржири-биле Кореяга келген даштыкы шериглериниң Кореяга артып калган херээ чүл ынчаш?

Кореяга боолаашкынны соксадыры болгаш тайбыңчыдылганы тургузары боттанганының сөөлүнде дайын чорудуушкуннары катап үнүп келбезиниң дугайында быжыг ылавылалды бис чугаалажыышкыннарның дузазы-биле чеңдип алыр бис деп бистиң ийи талалар чөпшээрешкеннер. Кореяга боолаашкынны соксатканының болгаш тайбыңчыдылганы тургусканының соонда тайын чорудуушкуннарының катап үнүп келбезиниң дугайында бүгү даштыкы шериглерни Кореядан үндүреринден артык эки кандыг магадылал турар боор ынчаш?

Ук айтырыгны канчаар-даа көөр болза, бүгү даштыкы шериглериниң шуптузун Кореядан үндүреринiң дугайында айтырыг Кореяга боолаашкынны соксадырының болгаш тайбыңчыдылганы боттандырарының дугайында айтырыгдан черле чарылбас.

Чогум-на ол ындыг илдең үндезинге бис эрткен 8 чөвүлел хуралдарга бодувустуң туружувусту могаг-шылаг чогу-биле болгаш каш катап тайылбырлап, бүгү даштыкы шериглерни үндүреринiң дугайында айтырыгны чугаалажыышкынның чүүлү кылдыр хөй катап депшиндип келген бис. Бистиң таланың идил үндүргени ук айтырыгны хүннүң чугаалажыр айтырыгларынга кадып киирбес дээрзиниң чылдагаанларында кандыг-даа үнтезин чок. Ынчалзажок, 8 чөвүлел хуралдарга болган бүгү чугаалажыышкыннарының үезинде силерниң таланар бистиң ол саналывыс-биле чөпшээрешпээн болгай. Ол ындыг чорук канчаардаа аажок кончуг хараланчыг-дыр деп бистиң санавайн баар аргавыс чок.

Бүгү даштыкы шериглерни Кореядан үндүреринiң дугайында айтырыгны боолаашкынны соксатканының болгаш тайбыңчыдылганы тургусканының соонда болур чугаалажыышкынларга шиитпирлээр кылдыр артыргаш, амгы бо чугаалажыышкыннарның хүннүң чугаалажыр айтырыгларынга киирбестир дээн силерниң таланарының саналы-биле бис ам делегейниң тайбынга ынакшылдыг улустарының идегелин боттандырар сорулга-биле тайбыңчыдылганы тургузар дугайында дугуржулганы дүрген чеңдип алыр дээш, чөпшээрежир-дир бис. Ынчалзажок, бүгү даштыкы шериглерни Кореядан үндүреринiң дугайында айтырыг бистиң чеңдип алыр дээш чүткүп турарывыс боолаашкынны соксадыры-биле болгаш тайбыңчыдылганы тургузары-биле үзүлбес холбашкан болганда, база амгы дайында киржип турар даштыкы күрүнелериниң бүгү шериглери ук тайбыңчыдылганың соонда дедир ээп чангаш, тайбың чурттаарынче ол хире чүткүп турар болганда, боолаашкынны соксадырынга болгаш тайбыңчыдылганы тургузарынга хамааржыр айтырыгларны чугаалажып көргенинiң болгаш шиитпирлээнинiң соонда бүгү даштыкы шериглерни Кореядан үндүреринiң дугайында айтырыгны бис амгы бо чугаалажыышкыннарга харын улам тодаргай көрүп көөр ужурлуг бис деп бис ынчаар санап турар бис. Ынчангаш, бистиң сүмелээривис болза, хүннүң чугаалажыр айтырыгларының дугуруштунган дөрт үүлдериниге беш дугаар үүлдү база немеп киирер, тодаргайлаарга: «ийи талаларның сонуургалдыг чурттарының чазактарынга саналдарны» немеп киирер. Ынчаарга хүннүң чугаалажыр айтырыгларының үстүнде айытынган дөрт үүлдерин чугаалажып көргенинiң болгаш тодаргай дугуржулганы чеңдип алганының соонда бистиң ийи талалар тайбыңчыдылганы тургузар дугайында дугуржулганы боттанганының соонда чогуур үеде бүгү даштыкы шериглерни Кореядан чоорту үндүреринiң дугайында айтырыгны чугаалажып көөрү-биле ийи талаларның үстүкү төлээлекчилериниң чөвүлел хуралын чылдырар дугайында ийи талаларның сонуургалдыг чурттарының чазактарынга саналдарны ук беш дугаар үүл-биле дүүштүр чугаалажып көрзүн дээш, ол беш дугаар үүлдү бис ынчангаш немеп киирип турар бис.

Хүннүң чугаалажыр айтырыгларының ол үүлү база ук үүлдү чугаалажырының үезинде бистиң киирип келиривис саналдарның ужур-утказы чүгле тайбыңчыдылганы тургузар дугайында дугуржулганы дүрген чеңдип алыр дээн күзелди боттандырарынга дузалаар эвес, харын Кореяга тайбынны хандырарынга чаа идегелди база бээр. Силерниң таланарның төлээлери ук үүл-биле черле чөпшээрежир боор деп бис санап турар бис.

Германияның демократтыг республиказының улус ажыл-агыйының планының күүселдезиниң түңнели

БЕРЛИН. Германияның демократтыг республиказының Күрүнениң план комиссиязының 1951 чылдың ийиги кварталында республиканың улус ажыл-агыйының планының күүселдезиниң түңнелиниң дугайында медеглелин АДН агентилели дамчыткан.

Германияның демократтыг республиказының үлетпүрүнүң, көдээ ажыл-агыйның болгаш транспортунуң хөгжүлдезинге оон-даа ынай чедиишкиннер чеңдип алдынган деп медеглелде дэмдеглеп турар. Ол ышкаш республиканың чурттакчы чонунуң амыдыралының материалдыг болгаш культуралыг деңнели бедээн.

Улус ажыл-агыйының алгы-аңгы адырларының талазы-биле ниити продукция бүдүрүп үндүреринiң планын Германияның демократтыг республиказының бүдүрүлгелери 1951 чылдың ийиги кварталында 107 хуу күүсеткен, ынчангаш ниити үлетпүр продукциязының бүдүрүлге деңнели 1950 чылдың ийиги кварталы-биле деңнээрге 25 хуу улгаткан.

Көдээ ажыл-агый талазы-биле база чаа-чаа чедиишкиннер чеңдип алдынган. Мурнунда алдынган саннар ёзугаар алырга, 1951 чылдың тарылга шөлүн сайзырадырының планы 99,2 хуу күүсетинген. Улустуң өнчүзүнде болгаш машина-прокат станцияларында машина паркының ажыглалы улам экижээн. Мунчулар шимчээшкининиң түңнелинде трактористерниң ортузунга көдээ ажыл-агый ажылдарынга тракторлар ажыглалы эрткен чылга деңнээрге 59 хуу өскен. Мыйыстыг бода малдың баш саны чыл дургузунда 5,7 хуу, хаванның—18,3 хуу, хойнуң—16,6 хуу өскен.

Демир орук-биле бараан сөөртүлгезиниң планы 1951 чылдың ийиги кварталында 101 хуу, хем пароходу-биле—114 хуу, автомобиль транспорту-биле 132 хуу күүсетинген.

1951 чылдың ийиги кварталының төнчүзүнге чедир Германияның демократтыг республиказының капитал салыышкыны эрткен чылдың ол-ла үезинге көөрде 34,2 хуу бедээн.

Улус үлетпүрүнүң бүдүрүлгелеринде ажылдап турарларның саны эрткен чылдың ол үезинге деңнээрге 250 муң кижи өскен. Ажылдап турарларның ниити санында херээженнерниң үлүү база ол үениң дургузунда 25-тен 28 хуу чедир өскен.

Германияның демократтыг республиказының дштыкы садыг саарылгазы 1951 чылдың ийиги кварталында, эрткен чылдың ийиги кварталында турганы-биле деңнээрге 188,4 хуу болган, оон-биле кады ССРЭ-ниң болгаш улус демократиязының чурттарының Германиниң бүгү-ле даштыкы садыгына үлүг-хуузу кварталдың төнчүзүнге чедир 80,5 хуу турган.

Германияның демократтыг республиказынга өртектерни хөй удаа чиигеткениниң түңнелинде иштики садыгга бараан саарылгазын эрткен чылдың ол үезинде турганынга деңнээрге өртек-үнеге шилчиткени-биле алырга 20,4 хуу өскен.

Германияның демократтыг республиказының ажылчы чонунуң амыдыралын оон-даа ынай экижидер сорулга-биле школа ажылынын, эртем ажылының болгаш улустуң кадык камгалалының талазы-биле Германияның демократтыг республиказының чазааның чорудуп турары хөй-хөй хемчегларни база медеглелде ол ышкаш айтып турар.

(СЭТА).

Кол Ассамблеяның даргазы Энтезамга С. К. Царапкиннiң чагаазы

НЬЮ-ЙОРК. КНО-да ССРЭ-ниң төлээлекчизиниң хүлээлгезин күүседип турар С. К. Царапкин ам үеде грек кара-бажында чыдып турар грек суг-шериглериниң профэвилелиниң удуртукчуларының бирээзиниң кадайының болгаш незинiн телеграммазаның болгаш чагааларының сөзүн Кол Ассамблеяның беш дугаар сессиязының даргазы Энтезамга июль 24-те чорудуп берген.

Царапкиннiң чагаазында чугаалап турары болза, грек суг-шериглериниң профэвилелиниң удуртукчуларының бирээзи, грек кара-бажында чыдып турар Антониос Амбателостуң кадайы Бетти Амбателостуң телеграммазын болгаш чагаазын, база Антониос Амбателостуң иези Асимина Амбателостуң чагаалары КНО-да ССРЭ-ниң төлээ чери Лондондан алган.

«Суг-шериглериниң профэвилелиниң шиитирген удуртукчузу Антониос Амбателостуң иези Асимина Амбателосту полицияның талазындан барык хүн-бүрү истеп-сүрүп турганының соонда, ону Афиныга тудуп хоругдаанынче кичээнгейиңерни салып көрүнер. Моон соңгаргы истеп-сүрүүшкүннерден мээн 73 харлыг кунчуумну адырып алыр дээш, Катышкан Нацияларның доп-дораза хемчег алырын мен дилеп тур мен» деп Бетти Амбателос бижип турар.

Асимина Амбателостан алган чагаазының хоолгазын Бетти Амбателос база ол ышкаш чоруткан. 73 харлыг херээжен кижини полицейжилерниң кадыг-дошкуну-биле истеп-сүрүп турганы, ол-ла Асимина Амбателосту полиция участогунга каржызы-биле үжеп-чиндип болгаш байысаап турганы ук чагаада база тодаргайы-биле илереп турар.

Царапкиннiң чагаазының төнчүзүнде бижип турары болза:

«Антониос Амбателостуң 73 харлыг иези грек полициянның талазындан истеп-сүрүүшкүнге таваржып турар-дыр деп чүве үстүнде чагаалардан тодаргай болуп турар болгаш кырган херээжен кижини ам Афиныда тудуп-хоругдаан-дыр деп чүве телеграммадан база илдең-дир. Антониос Амбателостуң чөнүк болгаш аарыг иези—Асимина Амбателосту грек полициянның талазындан истеп-сүрер чоруктан камгалап алырынга силерден хамааржыр бүгү хемчегларни алырыңарны дээрги дарга силерден диледим. Мээн бо чагаамны Кол Ассамблеяның документизи кылдыр бээрин болгаш КНО-да ЮРИ-ниң төлээлерингe дамчыдарын база дилеп тур мен».

(СЭТА).

Харыысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

Тыва областың көдээ ажыл-агый школазы

Мал ажылдың болгаш ветеринар-фельдшер салбырларынга

Сургуулдар хүлээп алырын чарлап тур

Өөренириниң хуусаазы 1 чыл. Школага 16 хардан өрү, 7 класс дооскан колхозчуларны, МТС-териниң, совхозтарның, көдээ ажыл-агый килдистериниң ажылдакчыларын хүлээп алыр. Практика талазы-биле ажыл стажтыг кижилерни 7 класстан куду өөредиглиг-даа болза хүлээп алыр.

Школага кирерлер моон адаанда документилерни алгаш келир:

1) Командировкаладып чоруткан шынзылга.

2) Паспорт болгаш шериг биледи (бир эвес шериг хүлээлгелиглер болза), учёттан үндүр бижиткен демдеглели-биле кады.

3) Кадының дугайында шынзылга.

4) Бүдүрүлге талазы-биле характеристика.

5) Өөрединиң дугайында шынзылга.

Өөренирикчилерни школа чурттаар ниити бажың-биле хандырар болгаш өөредилгезинден барымдаалап айда 140 рубльден өрү шалынны бээр.

1951 чылдың октябрь 1-де өөредилге эгелээр.

Хүлээп алырының шылгалдалары август 15-тен эгелээр.

Өөренирикчилерни чиигеткен өртектиг чем-биле хандырар, дузалаар ажыл-агый болгаш столовая школада бар.

Школаның адрези: Туран хоорай. Дружба кудумчузу 29.

Дирекция.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл Щетинкин кудумчузу, бажың, 7. ТЕЛЕФОННАРЫ: Харыысалгалыг редакторнуң 2—62; харыысалгалыг редакторнуң оралакчызының, партия амыдыралының, культура, литература болгаш уран-чүүл килдистериниң—3—88; харыысалгалыг секретарьның, пропаганда болгаш агитация, көдээ ажыл-агый, үлетпүр болгаш транспорт, чаза килдистериниң—3—68; иштики информация, бухгалтерияның—3—85.

Б01228 Облкүүскомнуң типографиязы